

Helenizam

“Lokalne škole”

Pergamon

Rodos

Aleksandrija

Portreti

Figurine

Helenistička epoha i stvaranje novih država na tlu carstva

Pojam helenizam

Grčka kultura širila se po zemljama na Istoku i stapala s istočnom kulturom

Stapanje grčke i istočne kulture čini osnovu helenističke umetnosti u čijoj osnovi leži sinkretizam

Umetnost helenističke epohe ispunjena je traženjem novih tema, izraza i stilskih odlika koje nisu bile poznate umetnosti ranijih perioda

Pošto je izgubila nezavisnost, Grčka je brzo i definitivno sišla s istorijske pozornice i ostali su da žive samo grčki jezik i grčka kultura koji su se, zahvaljujući Aleksandrovim pohodima, rasprostranili na Istoku

Helenistička umetnost obeležila je doba nakon smrti Aleksandra Velikog (+323) do pada oblasti nastanjenih Grcima pod Rimsko carstvo 146. p. n. e.

Pošto Aleksandar nije ostavio naslednika, nasledile su ga njegove vojskovode, "dijadosi" (naslednici)

Ubrzo su stupili u dugu i ogorčenu međusobnu borbu za vlast nad zemljama nekadašnje ogromne države

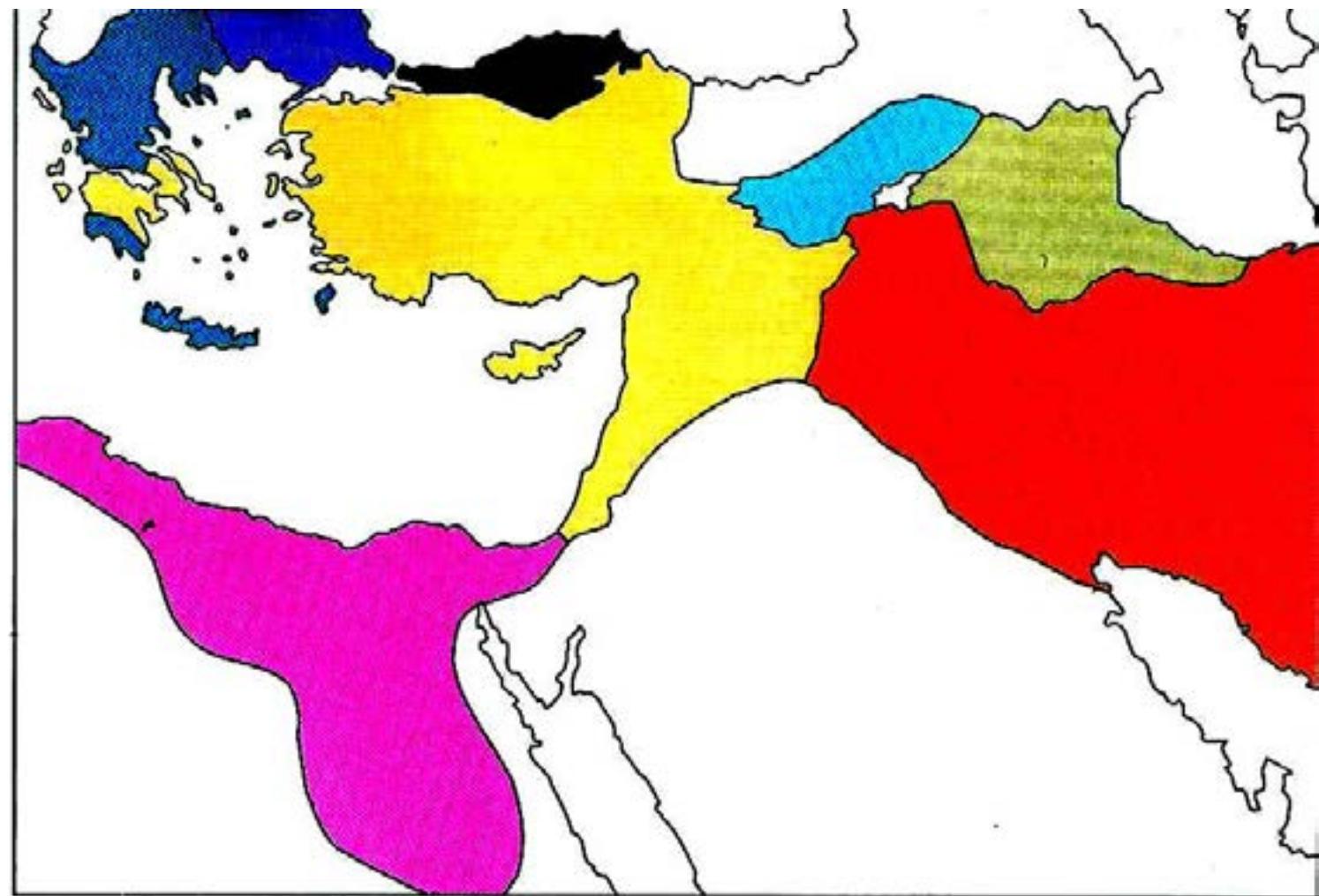
Najzad, 301, posle bitke kod Ipsa u Maloj Aziji, shvatili su da nijedan od njih neće moći da zadrži u svojim rukama prostranu teritoriju

Aleksandrovo carstvo raspalo se na tri velike kraljevine i na nekoliko manjih nezavisnih država koje su počele da potiskuju u pozadinu Grčku i Atinu

Nove države

- Velike države bile su Grčko-makedonska kojom su vladali Antigoni, Sirija i Mesopotamija pod vlašću Seleukida i Egipat pod Ptolomejima
- Male države koje su važne kao umetnička središta bile su Pergamon kojim su vladali Atalidi i država na ostrvu Rodosu
- U državama nastalim posle raspada carstva veliki ugled uživali su grčki jezik, književnost, nauka i filozofija, a trgovačke veze vodile su moreplovce do "čudesne Indije" i "srećne Arabije"
- Glavni centri kulture bili su Aleksandrija u Egiptu, Antiohija u Siriji i Pergamon u Maloj Aziji
- Skoro sve te državne tvorevine pale su pod rimsku vlast 146. p. n. e.

- Ptolomeja I.
- Antigona I.
- Seleuk I.
- Paflagonija
- Armenija
- Atropaten
- Tracijska
- Makedonija

Države nastale nakon smrti Aleksandra Velikog,
karta

Pegamon

Pergamon je ranije bio mali provincijskih grad u Misiji (Mala Azija)
Državu je osnovao Fileter, sin Atalov, 283. i tako postao osnivač dinastije
Atalida

Fileteru je zapovednik Trakije Lisimah za vreme Bitke kod Ipsa (301) poverio na čuvanje glavni deo azijske riznice Aleksandra Velikog
Iako je Lisimah iz bitke izašao kao pobednik, Fileter mu nije vratio blago i njime je izgradio Pergamon

Tako je stvorio jednu od najlepših prestonica toga doba koja je bila i jedan od centara grčke kulture (pergamska biblioteka brojala je više od 200.000 svezaka na pergamentu koje je kasnije Kleopatra, po Antonijevom odobrenju, prenela u Aleksandriju gde su je 642. spalili Saraceni)

U umetnosti negovane su bliske veze sa Atinom i njenim nasleđem

Vladari najznačajniji za umetnička zbivanja:
Atal I (241-197)
Eumenes II (197-159)

Pregamsko kraljevstvo i Pergamon

Pergamon

Uobičajene teme:

Ljubavne scene (Simplegma Kefisodota Mlađeg imala snažan uticaj na vajare koji su obrađivali motive sa ljubavnim scenama)

Erosi

Afrodita koja se kupa ("Venerem se lavantem")

Nimfe

Hermafroditi

Pan (bog pastira, stada, šuma, njiva, zaštitnik lovaca)

Satiri (pratioci Pana ili Dionisa)

Kentauri

Usnuli Eros, oko 240-200, original?

Usnuli Eros, oko 240-200, original? (levo)

Likios (Mironov sin), Dečak koji vadi trn iz stopala “Spinario”, helenistička kopija (desno)

Usnuli Eros, oko 240-200, original? (levo)

Boetos iz Bitinije, (Lisipov učenik), Dečak sa guskom,
helenistička kopija (desno)

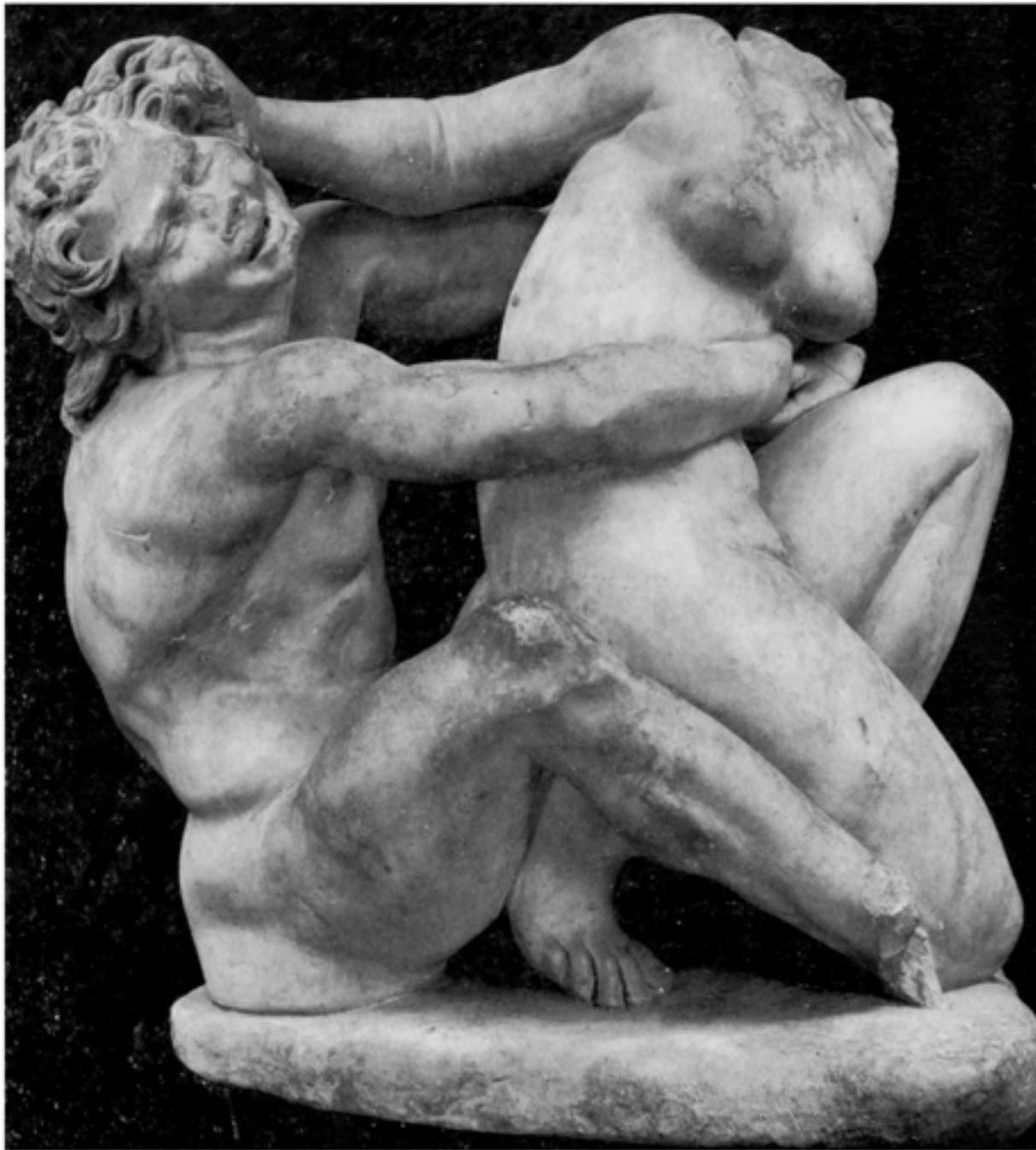
Afrodita se kupa,
oko 250-240,
rimска копија

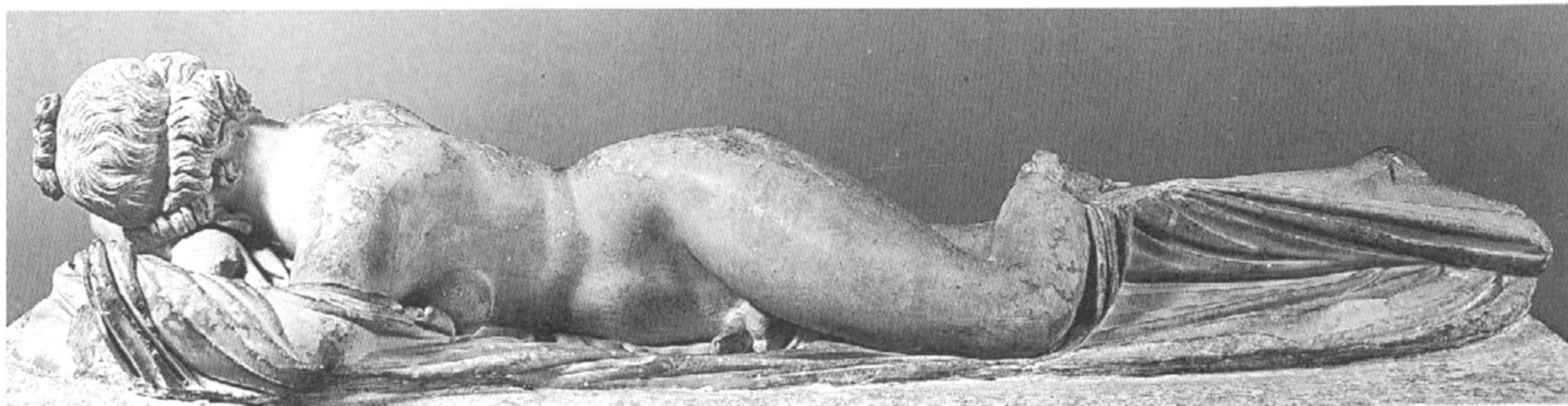
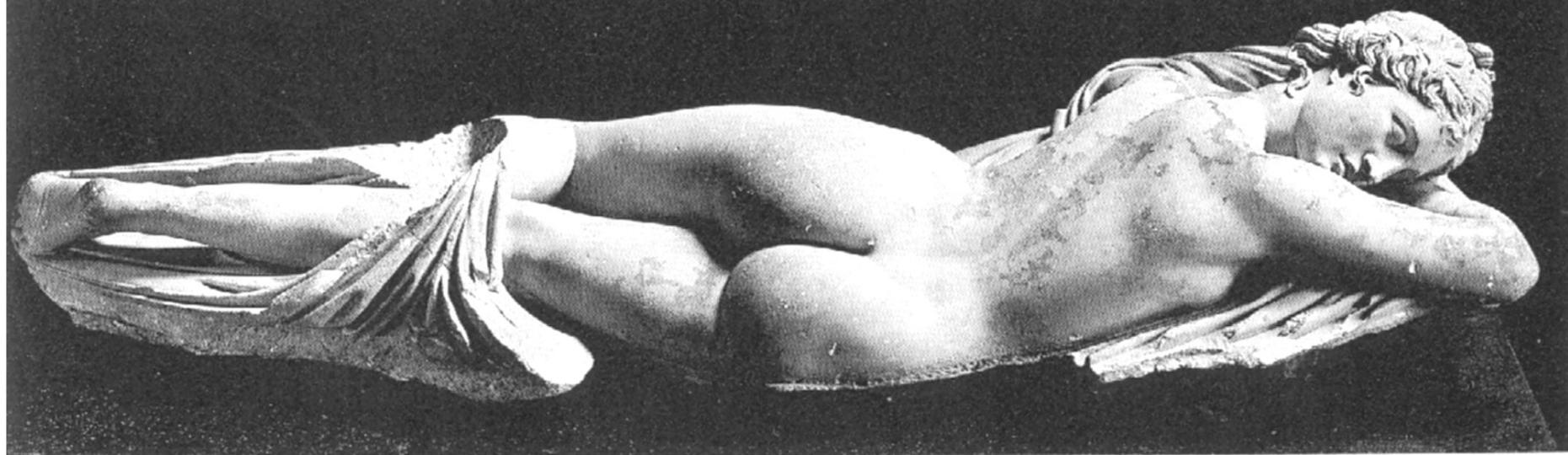

Afrodita se kupa,
oko 250-240.

Satir i nimfa,
kraj III veka,
kopija

Usnuli hermafrodit, III-II vek, kopija

U Hermafrodita se zaljubila jedna nimfa (Salmakida), te ga je odvela u svoje vode i zamolila bogove da je stope sa Hermafroditom i tako je nastalo biće koje u sebi sjedinjuje oba pola

Satir i hermafrodit, III-II vek, kopija

Pan podučava muziciranju pastira
Dafnisa,
III-II vek,
Kopija

Dafnis je bio sin boga Hermesa i jedne nimfe

Živeo je na Siciliji i bio začetnik pastirskih pesama, te je bio junak brojnih priča o idiličnom životu pastira

Pan (bog šuma, lovaca i pastira, prema pojedinim mitovima takođe sin Hermesa i jedne nimfe, Driope) ga je naučio da svira u frulu i, dok ga je poučavao, zaljubio se u Dafnisa

Dafnis je umro tako što je, pošto se zaljubio u jednu nimfu, toliko bio zaslepljen njenom lepotom da nije video provaliju i u nju upao

Eros muči starog
kentaura,
III-II vek,
kopija

Atal I (241-197)

Brojne skulpture ex-voto spomenici u čast pobeđe nad Galima (bitka kod Delfa 279. nakon koje su se Gali (Kelti prvo bitno nastanjeni u Galiji) rasuli u tri pravca, u Galiju, u Malu Aziju i na Balkan sa Podunavljem)

- Naručena dela poznata iz pisanih izvora:

Pergam, pojedinačne statue i kompozicije oko hrama Atene Polias, Gali (mermer)

Atina, Akropolj, četiri kompozicije na južnoj strani, postavljene tokom posete gradu 201. u čast boginje Atene, na kojima su prikazane borbe protiv giganata, Amazonki, Persijanaca i Gala (bronza)

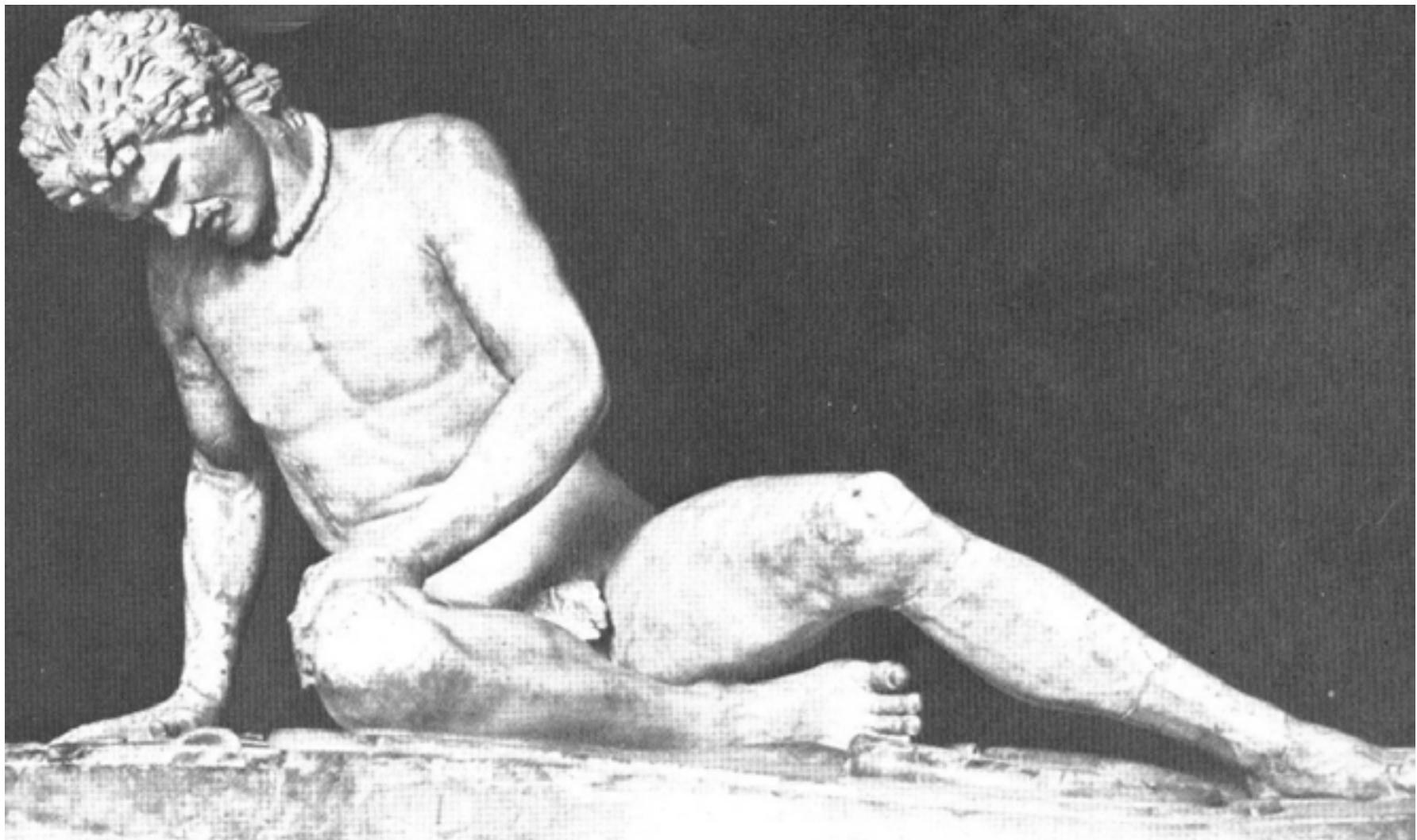
- Sačuvana dela koja je verovatno naručio:

Gali na umoru i Gal Ludovizi za spomenik u Pergamu u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.

Faun Barberini?

Gal na umoru, oko 220, rimska kopija
verovatno za spomenik u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.

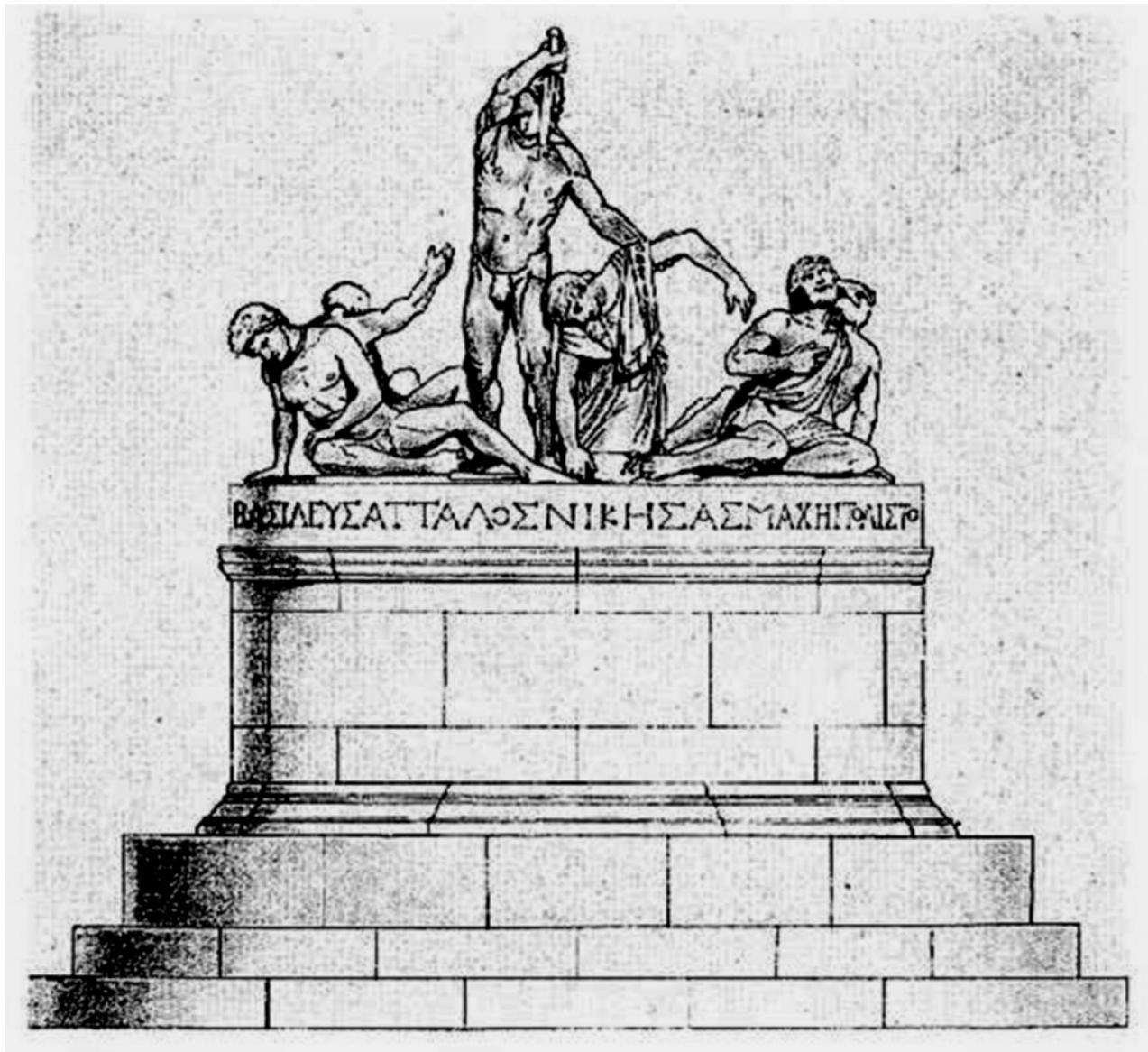
Gal na umoru, oko 220, rimska kopija,
za spomenik u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.

Gal na umoru, oko 220, rimska kopija,
za spomenik u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.
(telesni bol i teška tuga, snaga suzdržane, ali duboke patnje)
(nag kao grčki ratnik, etničko obeležje u građi lika i kose i
torkves oko vrata)

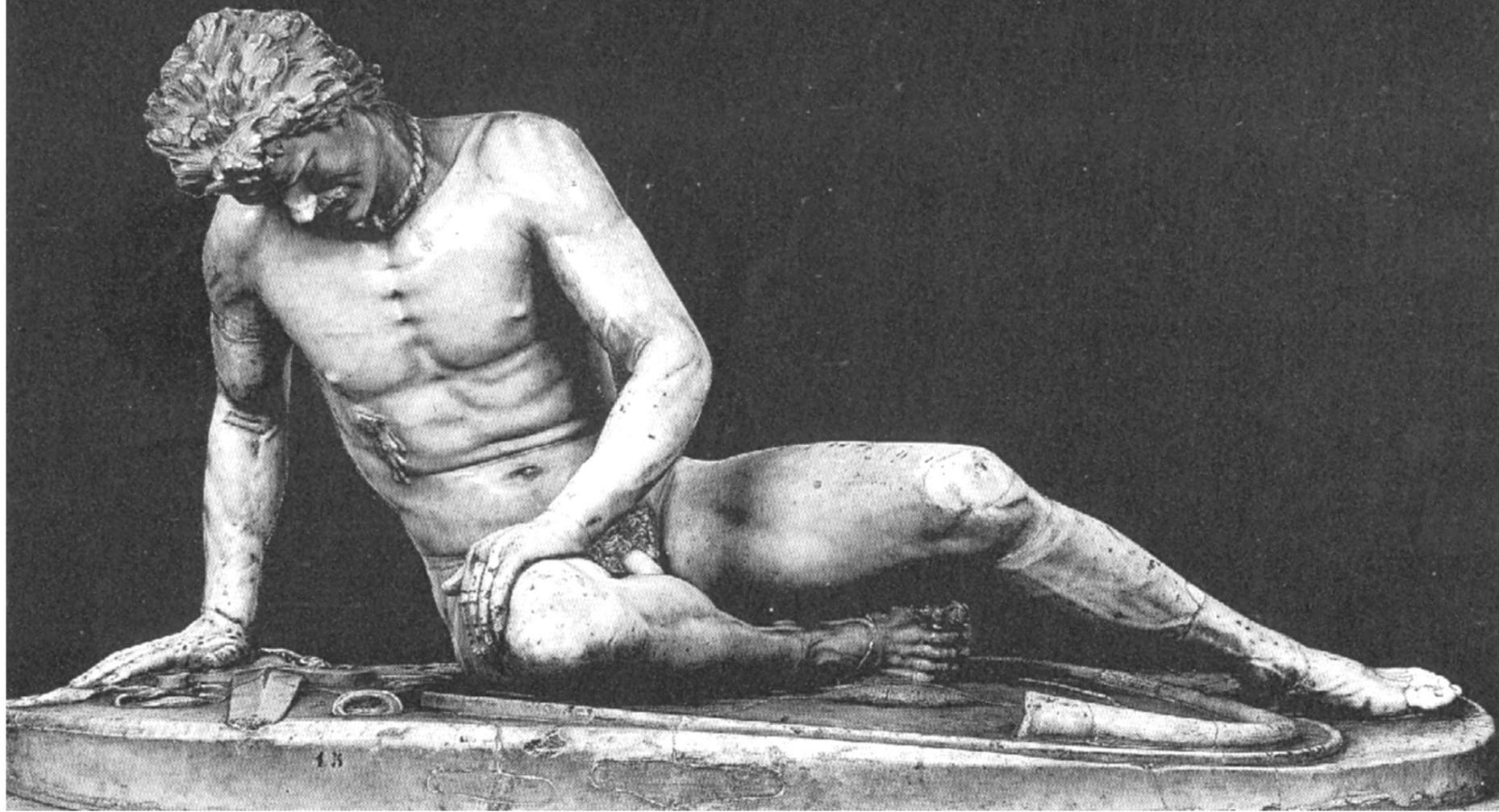
Gal Ludovizi,
oko 220,
rimска kopija,
za spomenik u čast
neprijatelja poraženih
kod Delfa 279.

Rekonstrukcija spomenika u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.
nastalog po želji Atala I

Gal Ludovizi,
oko 220.
za spomenik u čast
neprijatelja
poraženih kod
Delfa 279.

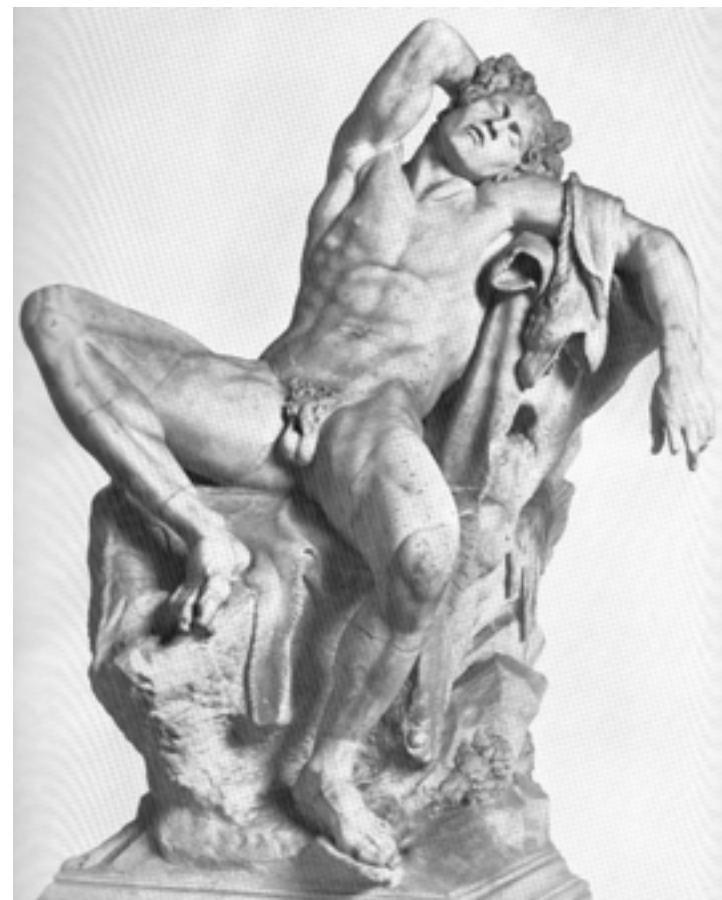

Gal na umoru, oko 220, rimska kopija,
za spomenik u čast neprijatelja poraženih kod Delfa 279.

Faun (Pan)
Barberini
(Satir),
kraj III veka,
original ili kopija
(delimično
razdvajanje
duha i tela)

Faun (Pan)
Barberini,
kraj III veka,
detalj, glava

Eumenes II (197-159)

Doba najvišeg političkog, ekonomskog i kulturnog uspona države Atalida kada su podignute mnoge javne građevine (trgovi, stoe, hramovi, pozorište)

Podigao je monumentalni žrtvenik poznat kao Pergamski oltar (Žrtvenik Zevsa i Atene) na pergamskom Akropolju kao znak zahvalnosti bogovima zbog pobeđe nad Galima i drugim neprijateljima

Ime arhitekte nije poznato

Vajari su se potpisivali svuda ispod svojih dela, ali su imena većinom sasvim iščezla

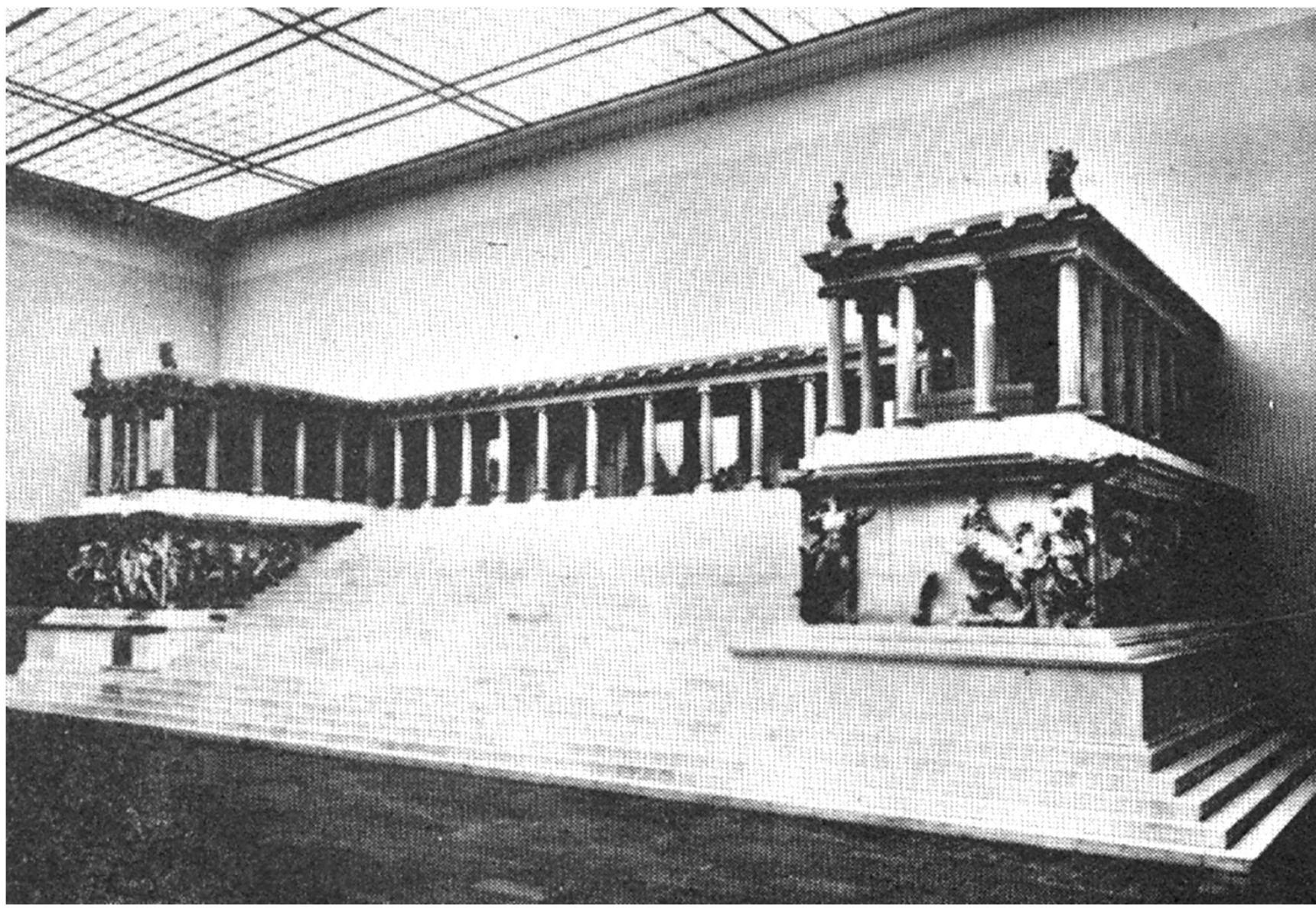
Danas se nalazi u Berlinu

Reljefi:

Veliki na bazi građevine- Gigantomahija- visoki reljef

Mali pod tremom- Priča o Heraklovom sinu Telefu- plitki reljef

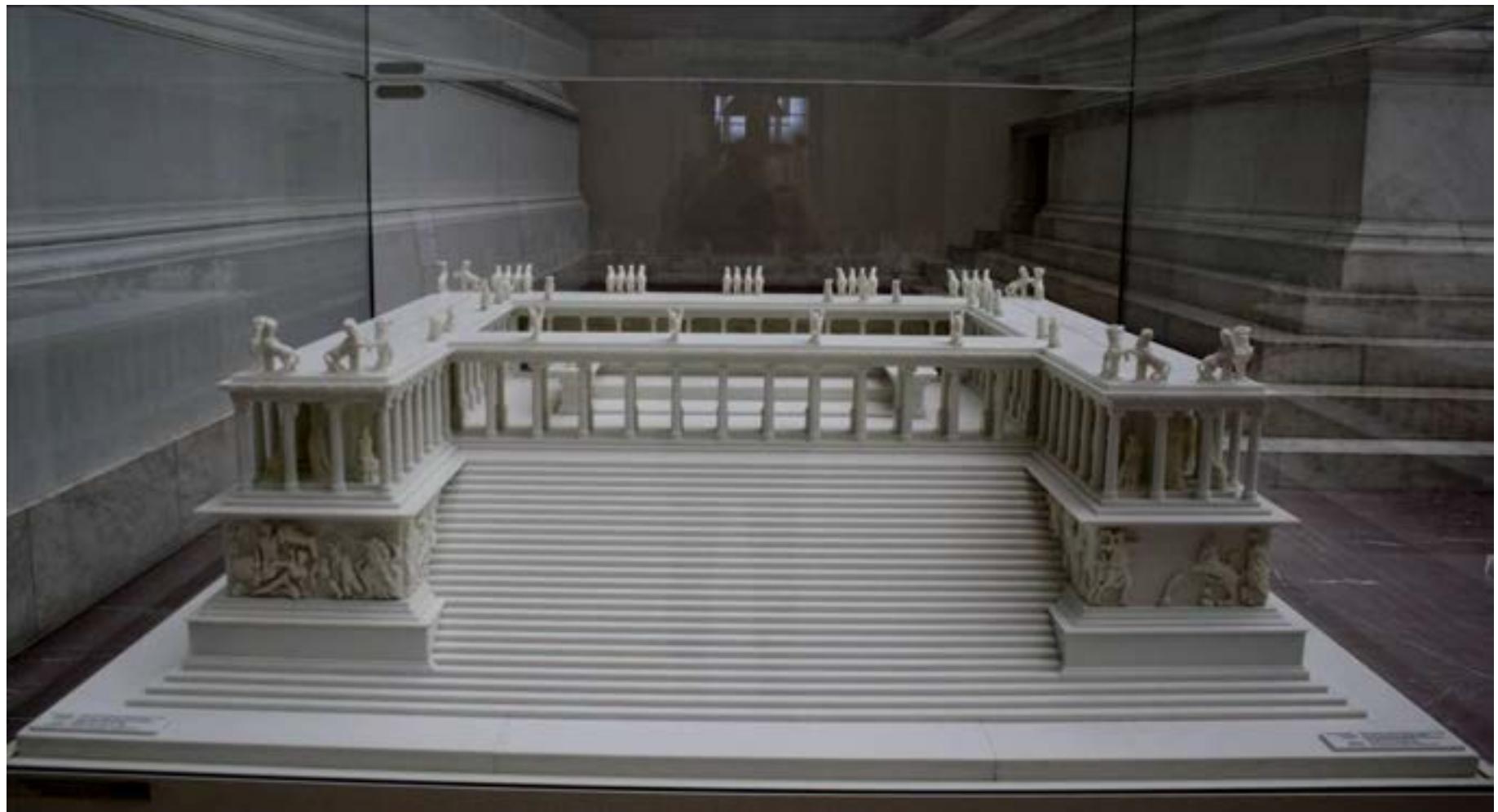
(Telef, mitski kralj Misije, sin Herakla i Auge, čerke arkadskog kralja Aleosa, koji je bio ranjen u borbi sa Ahilom i junački se borio protiv Trojanaca)

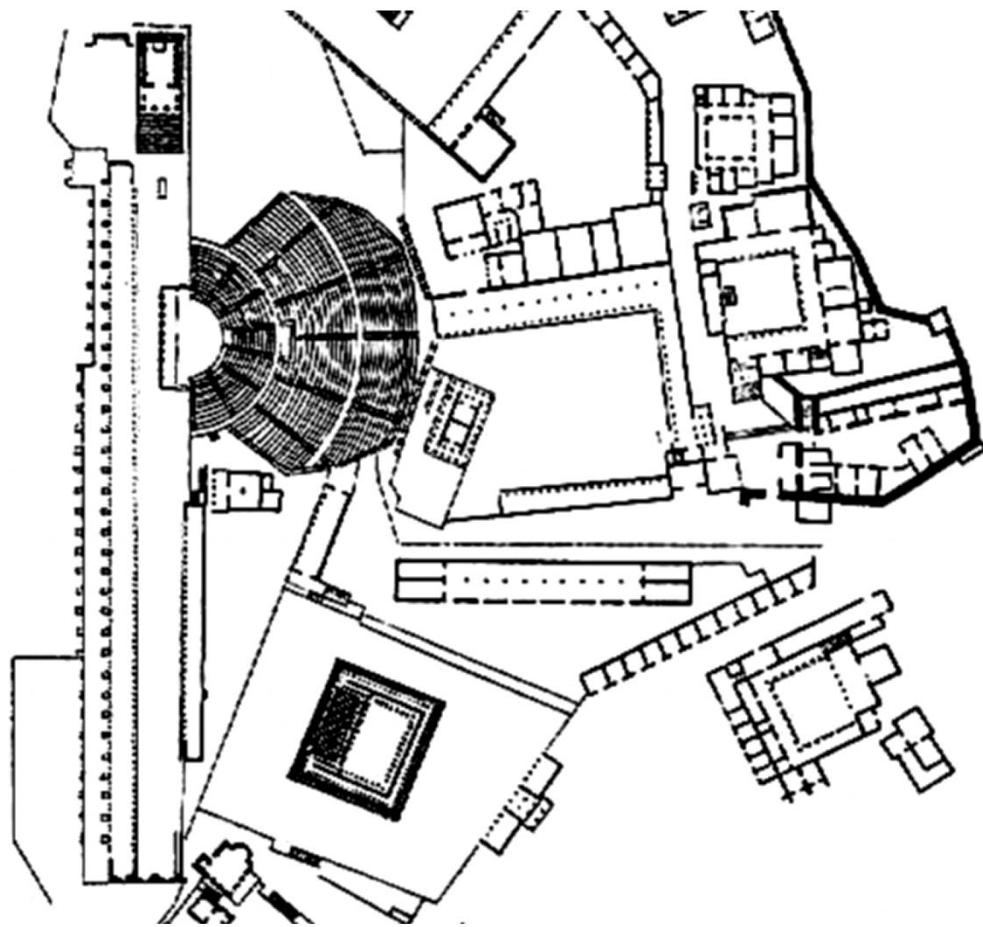
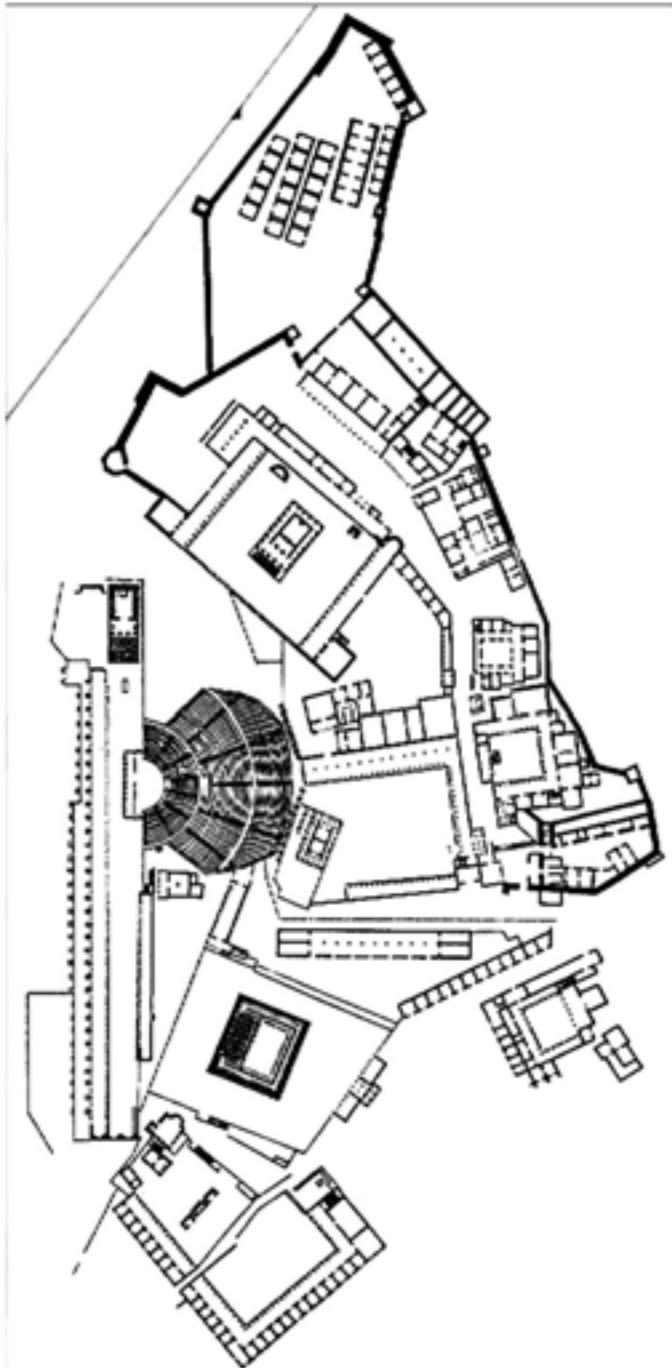
Pergamski oltar, oko 190-150, pogled sa jugozapada

Pergamski oltar, oko 190-150, pogled sa jugozapada

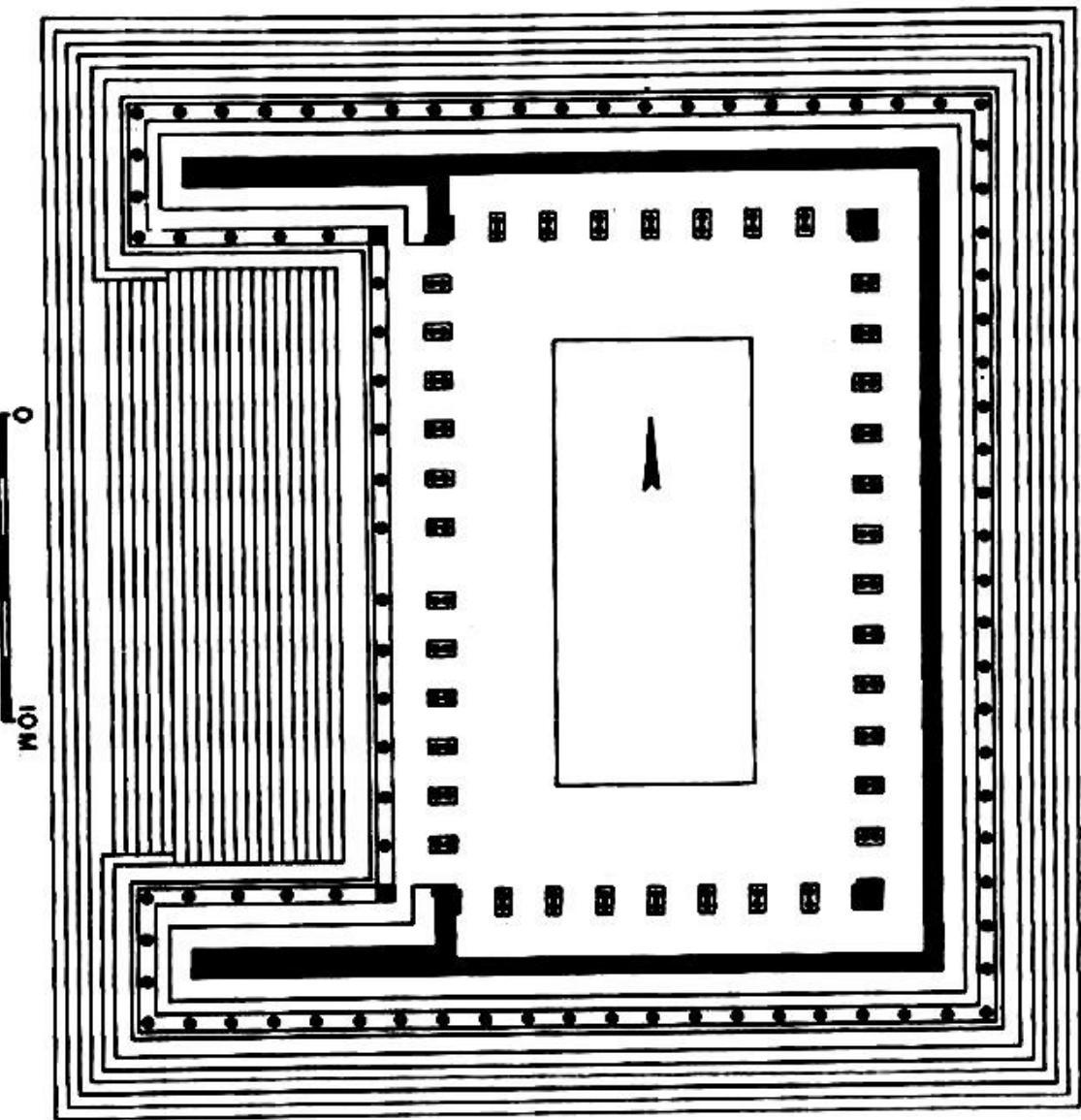
Pergamski oltar, oko 190-150, rekonstrukcija

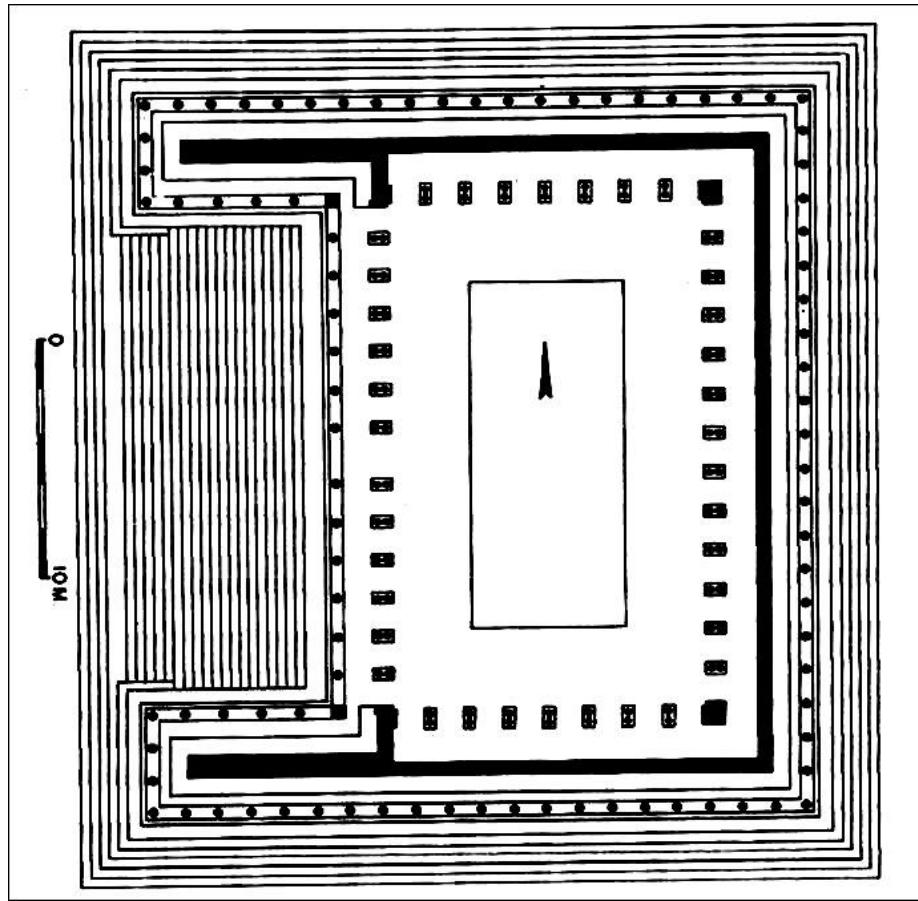
Akropolj u Pergamu,
plan,
Pergamski oltar na jugozapadu
(dole levo)

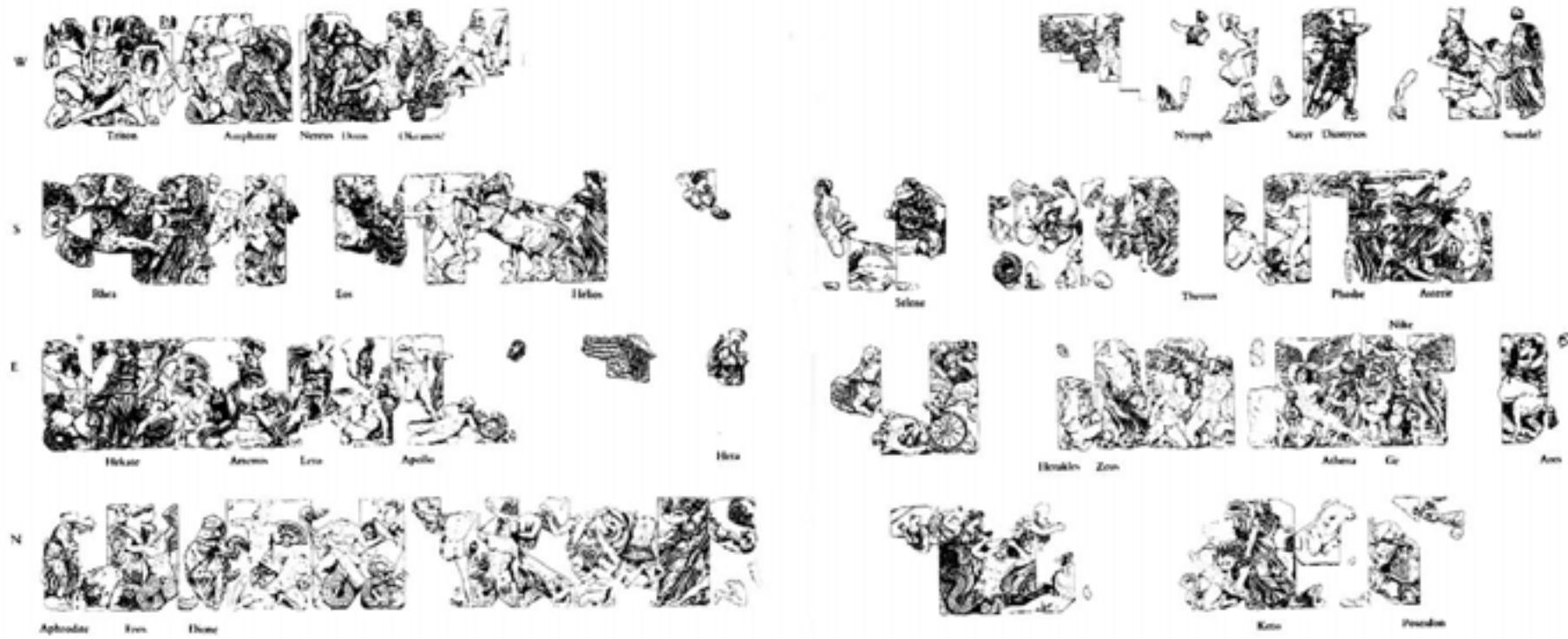
Akropolj u Pergamu, rekonstrukcija,
Pergamski oltar dole levo

Pergamski oltar,
oko 190-150,
osnova
(pravougaona
baza sa
tremom u
obliku slova Π
okruženim
jonskom
kolonadom i sa
stepenicama
na zapadu
koje vode na
terasu na kojoj
je veliki
pravougaoni
žrtvenik)

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, Gigantomahija:
zapad- bogovi zemlje, mora i vode
istok- olimpski bogovi
sever- bogovi ljubavi i suđaje
jug- stara božanstva
(jedinstvo mesta, vremena i radnje)

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, rekonstrukcija
 (ilustracija današnjeg stanja reljefa):
 zapad- bogovi zemlje, mora i vode
 jug- stara božanstva
 istok- olimpski bogovi
 sever- bogovi ljubavi i suđaje

E

Hekate

Artemis

Leto

Apollo

Heta

Herakles

Zeus

Athena

Ge

Nike

Ares

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, rekonstrukcija
(ilustracija današnjeg stanja reljefa):
istok- olimpski bogovi

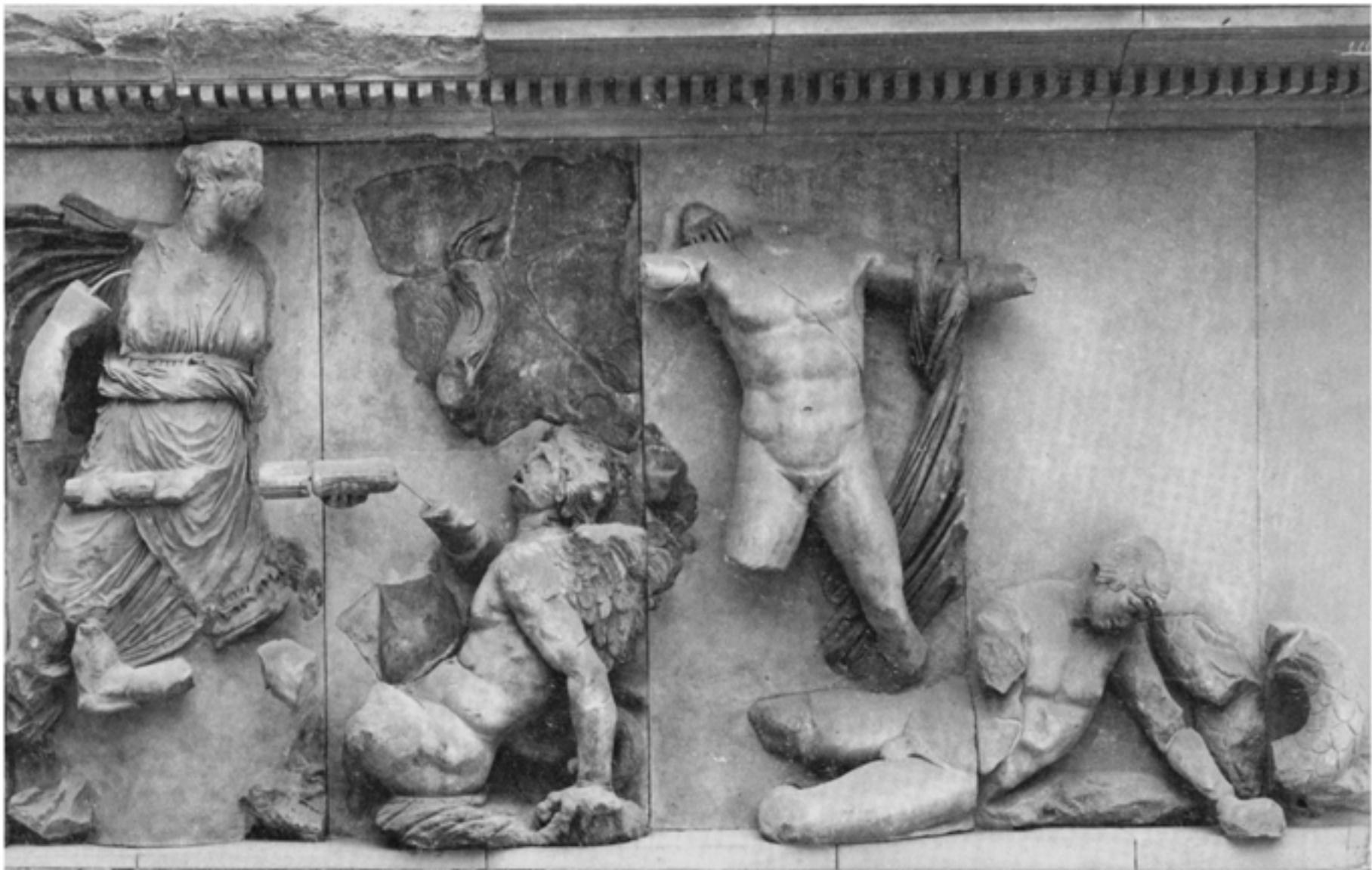
Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Boginja (Hekata boginja pozemnog sveta s tri glave i tri tela, čarobnica i
vladarka čudovišnih bića) napada giganta

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Artemida sa psima, detalj

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok
Artemida sa psima, detalj

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Letona i Apolon

Pergamski
oltar,
oko 190-
150,
veliki friz,
istok,
Letona

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Zevs baca munju

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Zeus baca munju

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Zevs baca munju

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Atena u borbi

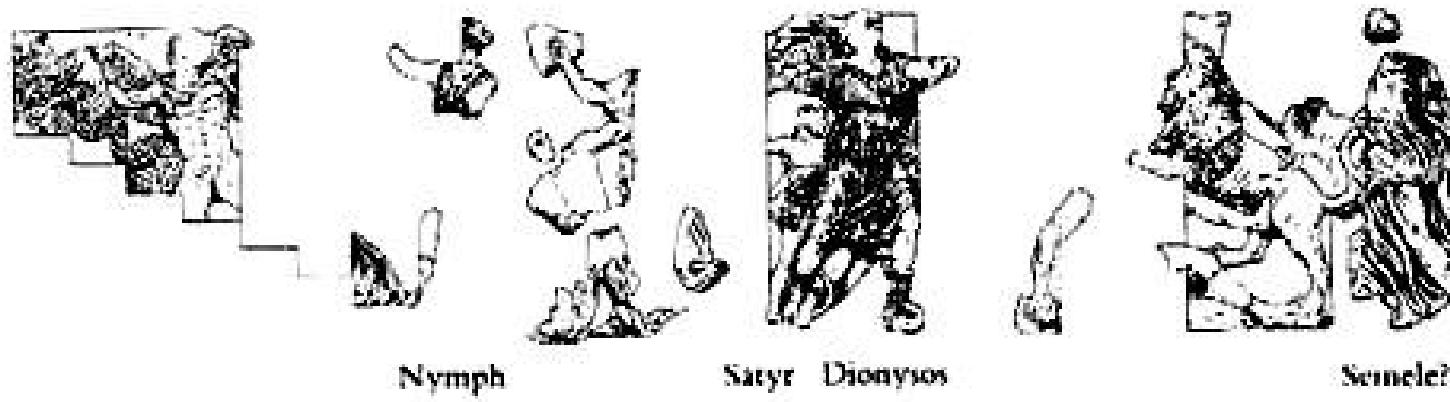
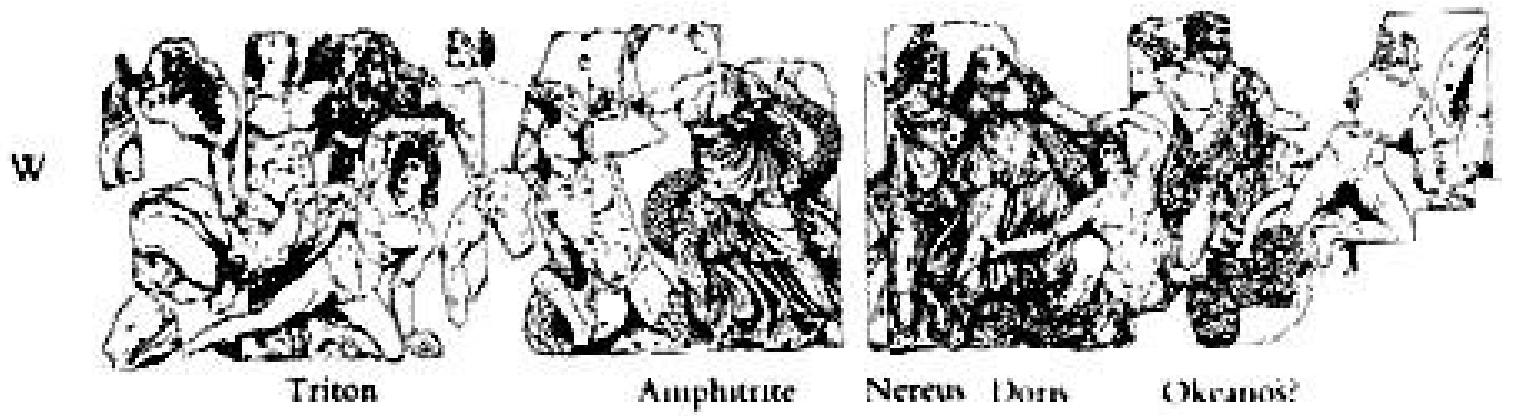
Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Atena u borbi, detalj

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, istok,
Atena u borbi, detalj

Pergamski oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
istok,
detalj, glava
giganta koga
napada Atena

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, rekonstrukcija
 (ilustracija današnjeg stanja reljefa):
 zapad- bogovi zemlje, mora i vode

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, zapad (severni deo),
Morska božanstva (zapad- bogovi zemlje, mora i vode)
Nerej i Okean?

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, zapad (severni deo),
Morska božanstva (zapad- bogovi zemlje, mora i vode)
Nerej i Okean?

Pergamski oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
zapad (severni deo),
ugao,
Morska božanstva

N

Aphrodite

Eros

Dione

Keto

Poseidon

Pergamski oltar, oko 190-150, veliki friz, rekonstrukcija
(ilustracija današnjeg stanja reljefa):
sever- bogovi ljubavi i suđaje

Pergamski oltar,
oko 190-150,
veliki friz, sever
(strana bogova
ljubavi i sudaja),
Boginja sa vazom
sa zmijama

Pergamski
oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
sever (strana
bogova
ljubavi i
suđaja),
Boginja sa
vazom sa
zmijama,
detalj

Pergamski
oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
sever,
Boginja sa
vazom sa
zmijama,
detalj

Pergamski oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
sever,
Nepoznata
boginja u
borbi (Keto-
prvobitna
grčka boginja
mora, koja
personifikuje
opasnosti na
moru?)

Pergamski
oltar,
oko 190-150,
veliki friz,
sever,
Nepoznata
boginja u
borbi

Pergamski
oltar,
oko 190-150.
veliki friz,
sever,
detalj,
glava giganta

Aleos consults the oracle   Herakles is received by Aleos   Exposure of Telephos   Building of a boat for Auge   Teuthras meets the boat   Auge finds the cult of Athena

Herakles finds Telephos   Telephos lands in Mysia   Telephos is greeted by Teuthras   Telephos is armed for battle   Teuthras leads Auge to Telephos   Recognition scene   Hiera in battle with the Argives

Death of Helorus and Actaeus   Scenes from the battle on the Caicus   Telephos is wounded by Achilles   Flight of the Argives to the ships   Telephos lands in Argos   Telephos is greeted in Argos   Telephos with the Argive princes

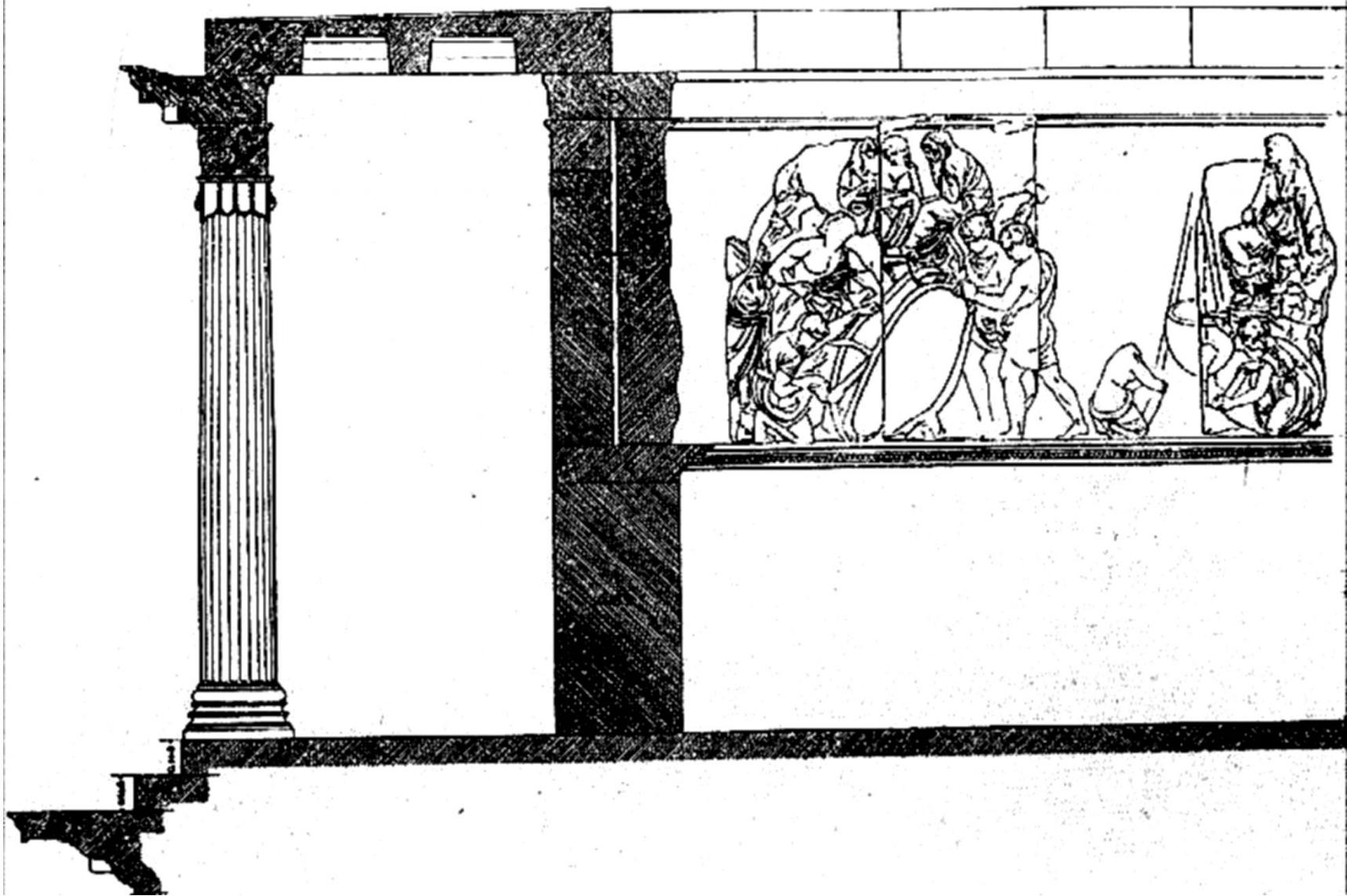

Telephos with the infant Orestes

Founding of a city or cult

Deathbed of Telephos

Pergamski oltar, oko 190-150, mali friz, rekonstrukcija (današnjeg stanja reljefa), Priča o Telefu (kralju Aleju prorečeno je da će njegova kći Auge roditi sina koji će ubiti svoje ujake, pa je on čerku postavio za sveštenicu boginje Atene, ali je Herakle, u stanju pijanstva, prolazeći tuda ušao u hram i silovao Augu)

Pergamski oltar, oko 190-150, mali friz pod tremom,
položaj reljefa (priča o Heraklovom sinu Telefu)

Pergamski oltar, oko 190-150, mali friz, početne scene

Pergamski oltar, oko 190-150, mali friz,
Građenje čamca za Augu

Pergamski
oltar,
oko 190-150,
mali friz,
Građenje
čamca za
Augu,
detalj

Pergamski oltar, oko 190-150,
mali friz, Građenje čamca za Augu, detalj

Pergamski oltar,
oko 190-150,
mali friz,
Herakle pronalazi Telefa

(Telef je bio sin Herakla i
Auge (ćerke Aleja, kralja
Tegeje), trebalo je da
bude kralj Tegeje, ali je
vladao Misijom)

(Ranio ga je Ahil kada su
Ahajci pristigli u Telefov
kraljevstvo na putu prema
Troji da bi Jelenu vratili u
Spartu)

Pergamski oltar, oko 190-150, mali friz,
Telefovi vojnici i Telef gradi oltar

Pergamski oltar, oko 190-150, pogled sa severozapada

Pergamski oltar, oko 190-150, pogled sa severozapada

Rodos

Ostrvo Rodos bilo je važno pomorsko i trgovačko središte u Sredozemlju sa snažnom flotom

Na ulazu u luku bilo jedno od svetskih čuda- Haresov Helios- Kolos sa Rodosa

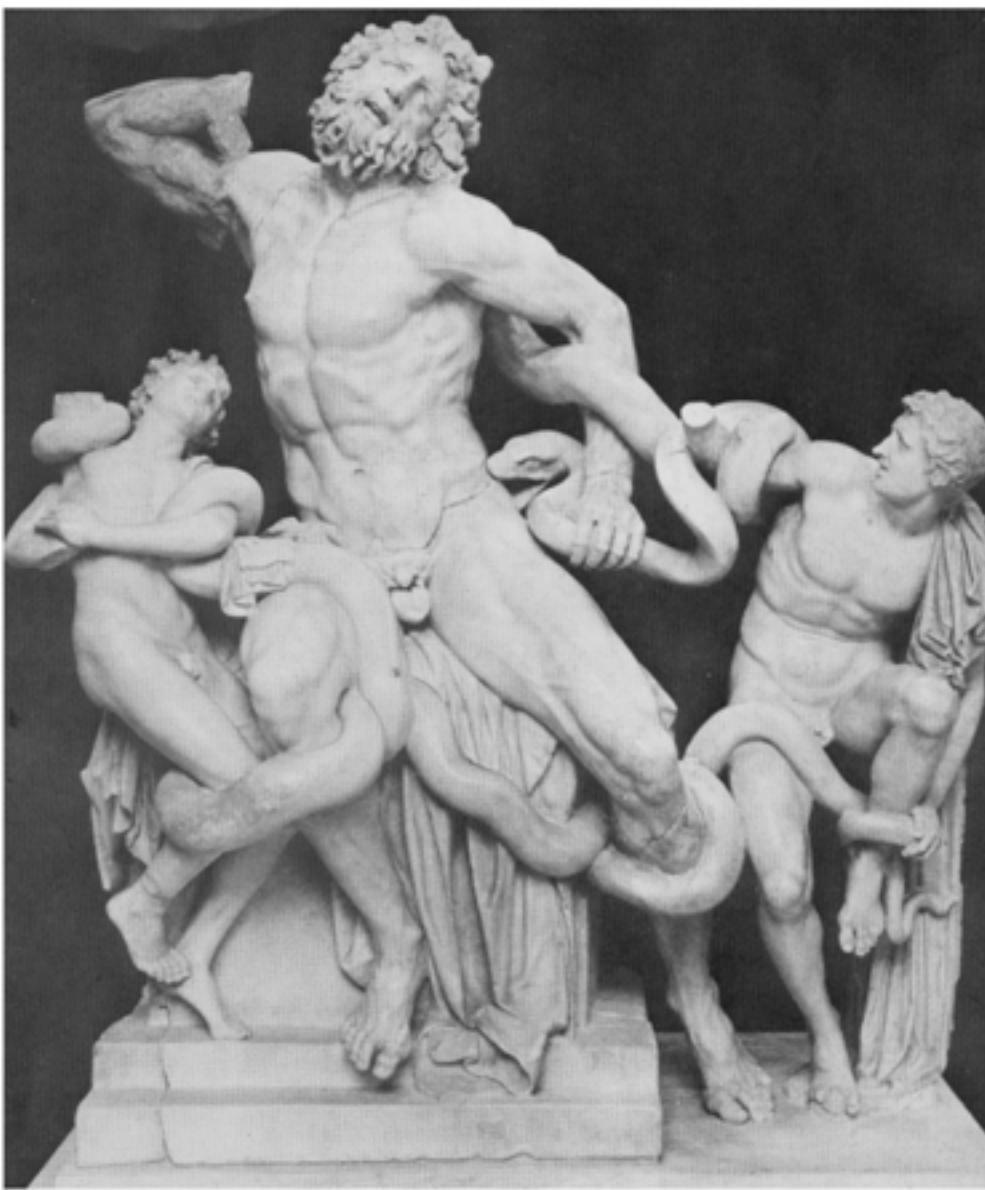
Umetnost je stvarana pod uslovima specifičnog položaja ostrva prema Grčkoj i novim državama helenističkog sveta

Iako je ekonomskim interesima bilo upućeno na nove države, umetničke uzore tražilo je na grčkom kopnu i bilo snažno vezano za grčke kulturne tradicije

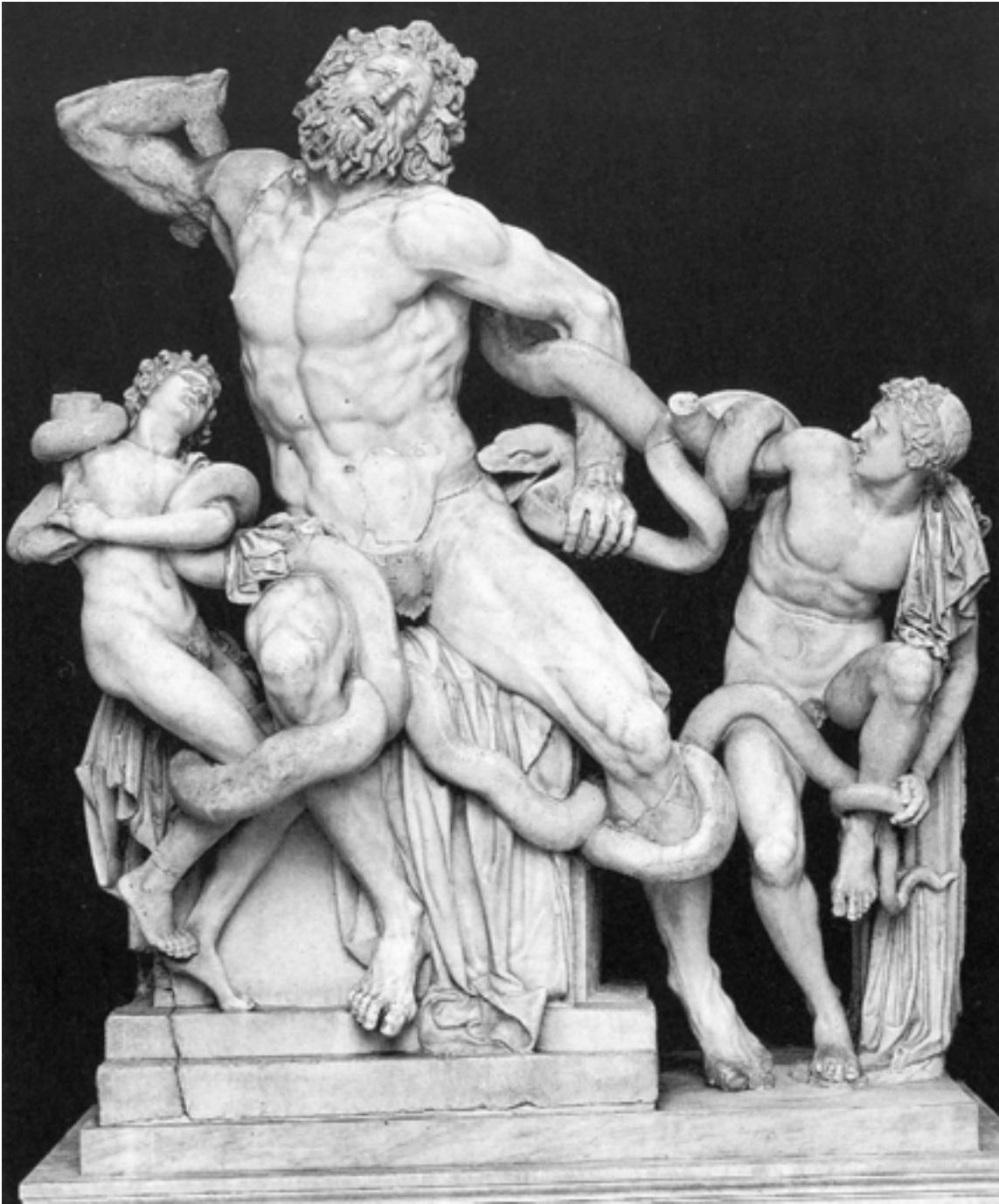
Tu su se okupljali umetnici sa raznih strana grčkog sveta privučeni ekonomskim bogatstvom i težili su da izraze i potvrde punu meru svojih veština i znanja, a njihovo raznoliko poreklo uzrok je eklekticizma jasno uočljivog u stilu skulptura

Rodos i njegova oblast

Agesandar, Atenodor i Polidor, Laokoon sa sinovima, oko 200, kopija
(piramidalna shema, psihološka ekspresija, fabula u drugom planu)

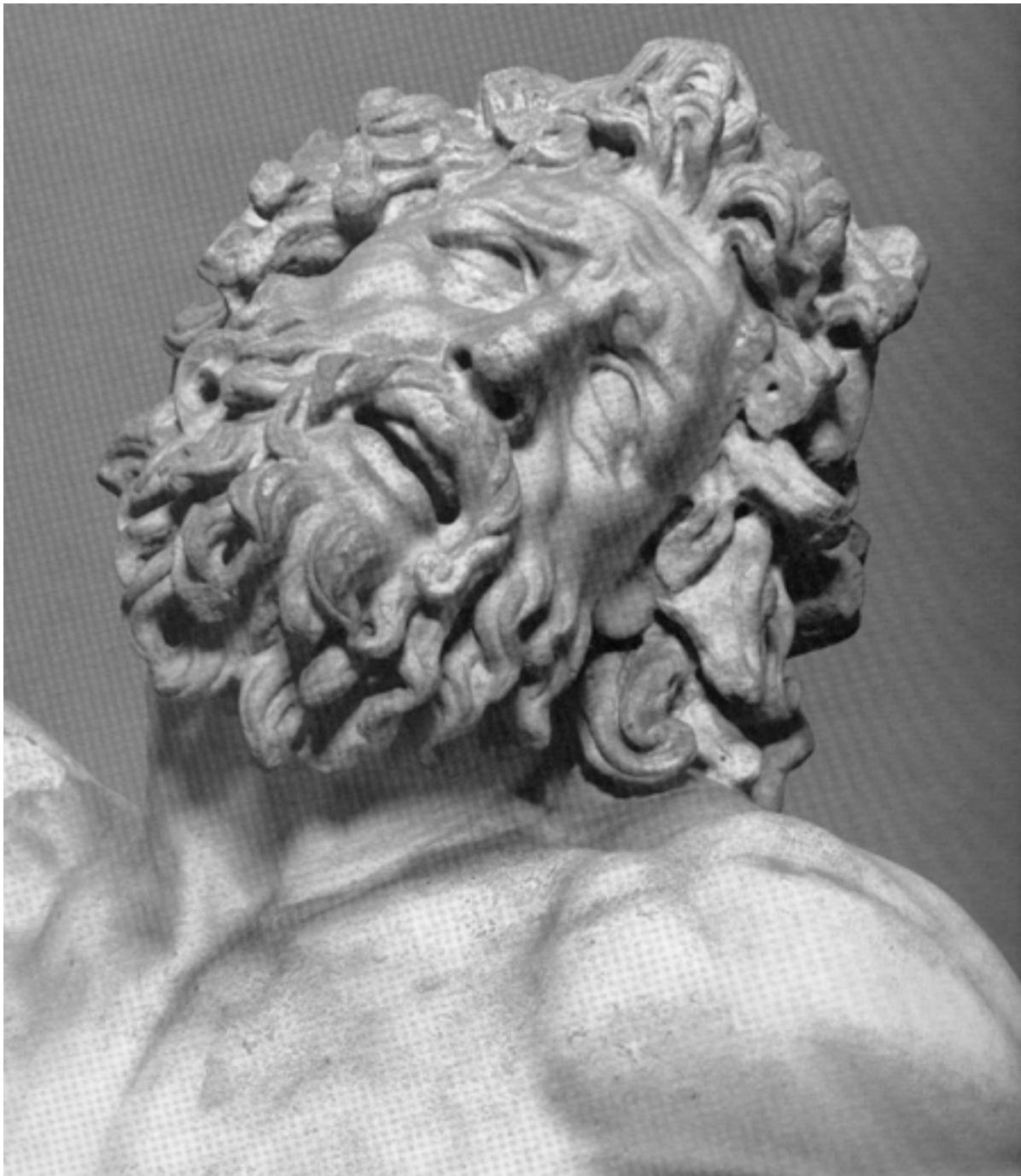
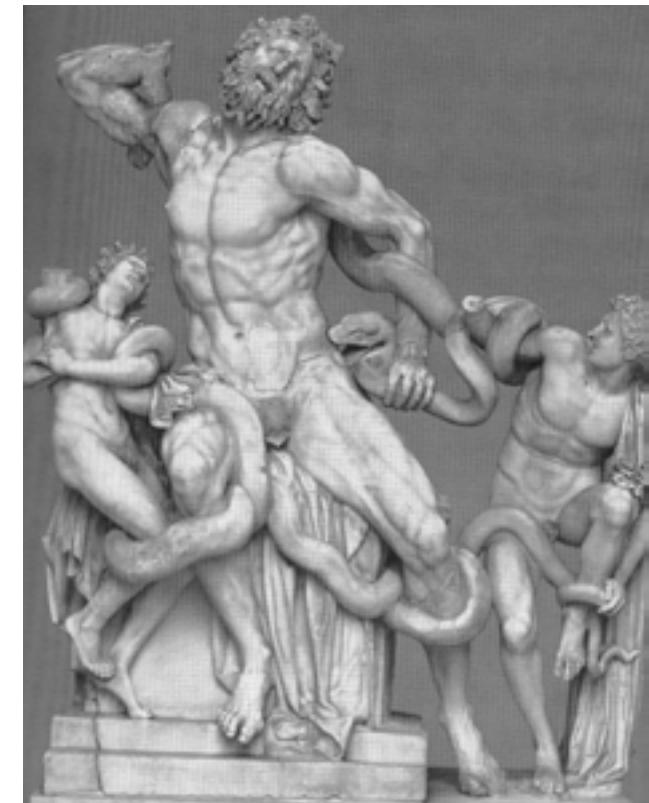

Agesandar,
Atenodor i Polidor,
Laokoon sa sinovima,
oko 200.

(grč krika i fizička
napregnutost oca i
nejaka snaga
sinova)

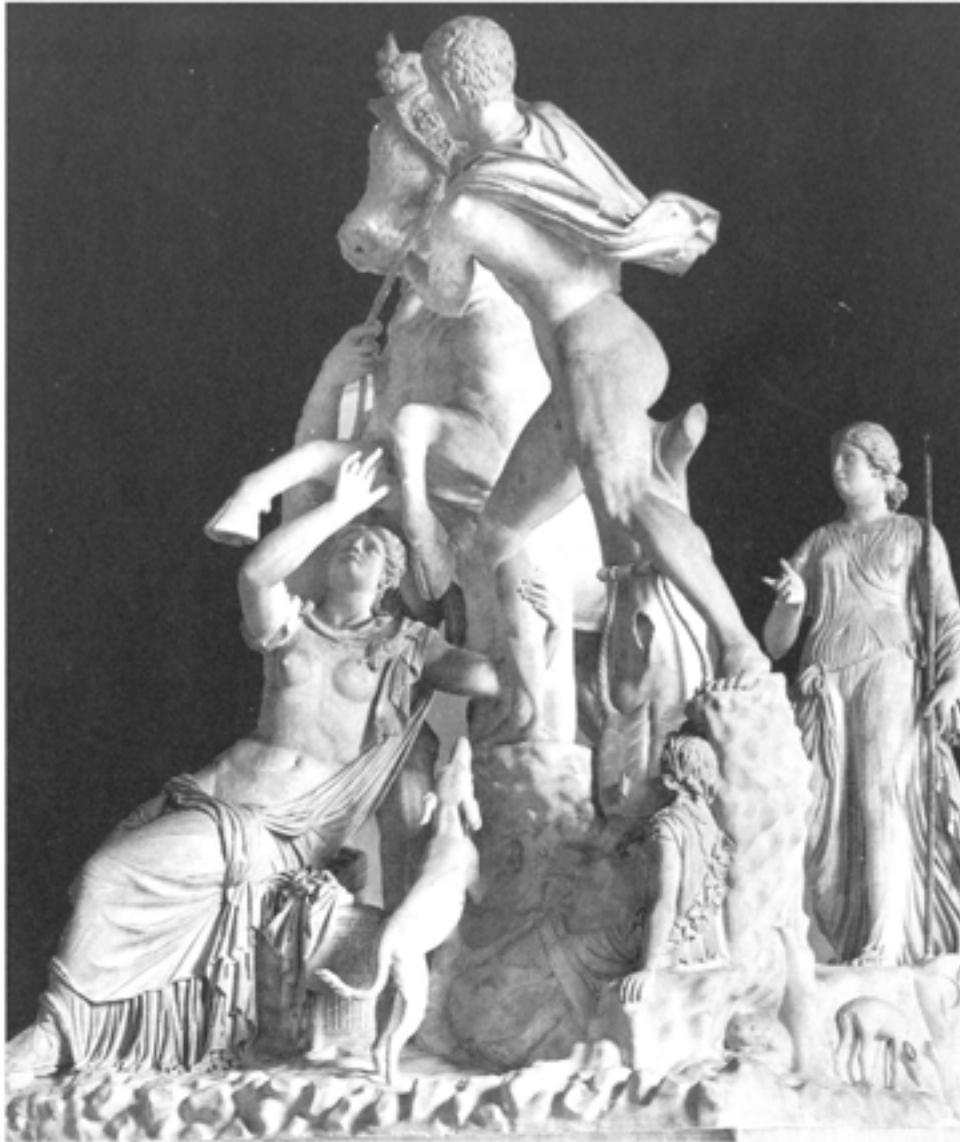
(otkrivena 1516. i
ostavila jak utisak
na Mikelandjela)

Laokoon sa
sinovima,
oko 200,
detalj

Laokoon sa sinovima, oko 200, detalj

Apolonije i Taurisko, Farneski bik, rimska kopija
(Amfion i Zetos, Antiopini sinovi, kažnjavaju svoju babu Dirku)
(piramidalna shema, lepršanje draperija pojačava utisak pokreta i napora)

Apolonije i Taurisko, Farneski bik, rimska kopija
(Amfion i Zetos, Antiopini sinovi, kažnjavaju svoju babu Dirku)
(piramidalna shema, lepršanje draperija pojačava utisak pokreta i napora)

Leohar, Otmica Ganimeda, 350-320, kopija (levo)
Apolonije i Taurisko, Farneski bik, kopija (desno)

Apolonije i
Taurisko,
Farneski
bik,
kopija u
reljefu,
smaragd

Portreti

Portret je počev od IV veka postao važan u grčkom vajarstvu, a procvetao je upravo u doba helenizma

Portreti ovoga doba, osobito oni nastali krajem helenističke ere, donose individualne crte lica predstavljenih osoba i iskazuju svu duhovnu složenost njihovih ličnosti

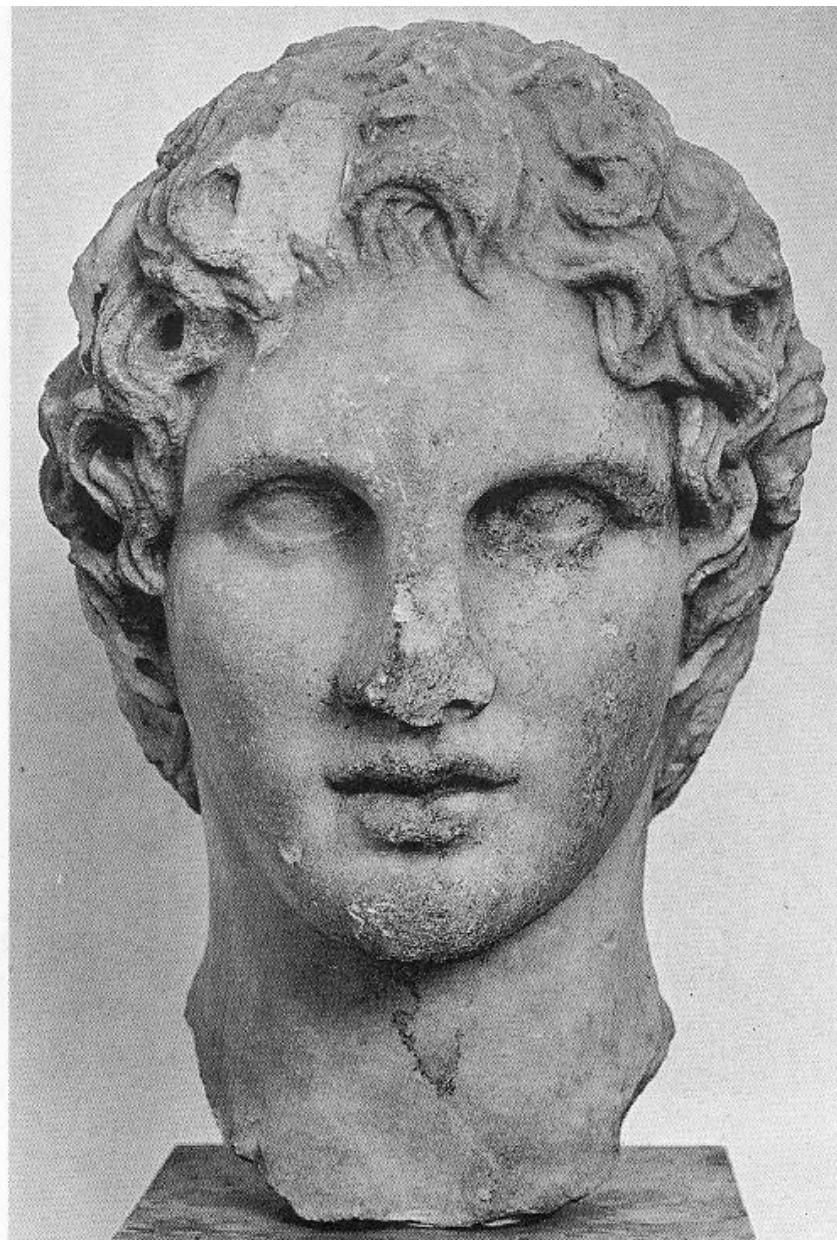
Većinom su sačuvani u rimskim kopijama, ali je preostalo i nekoliko originala

U kopijama ili originalu sačuvani su portreti

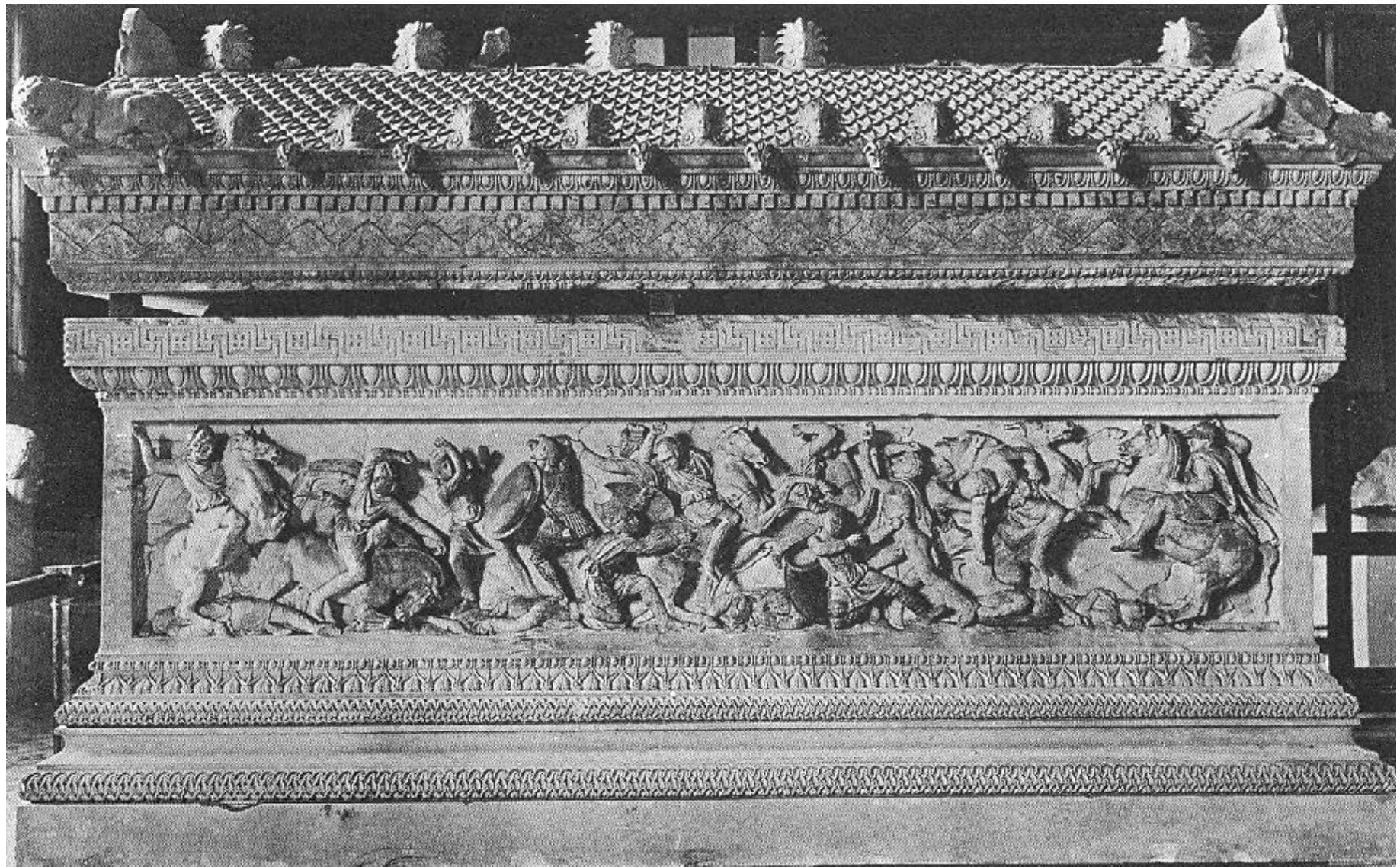
- Aleksandra Velikog (idealizovani)
- Pisaca, pesnika i filozofa
- danas neidentifikovanih ličnosti

Aleksandar Veliki
(Azara portret),
oko 330,
kopija

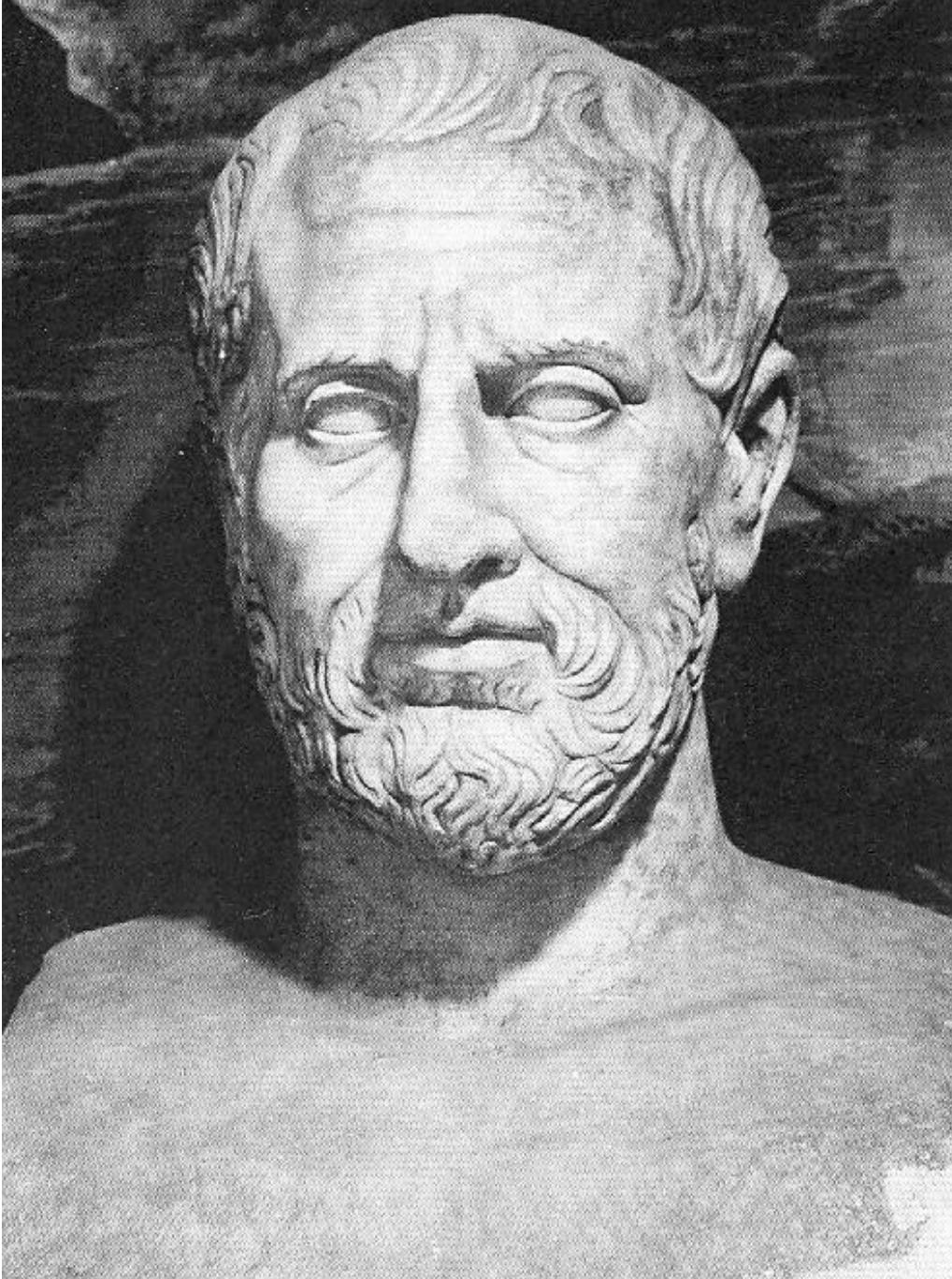
Aleksandar Veliki, oko 330, kopije

Sarkofag iz Sidona, tzv. Sarkofag Aleksandra Velikog,
oko 330-300.

Sarkofag iz Sidona, tzv. Sarkofag Aleksandra Velikog,
oko 330-300, detalj reljefa

A black and white photograph of a marble bust of the ancient Greek philosopher Theophrastus. The bust shows his head and neck, with detailed carvings of his hair, beard, and facial features. He has a thoughtful expression with slightly furrowed brows. The background is dark and out of focus.

Teofrast (+286),
početak III veka,
kopija

Teofrast, filozof i
književnik,
najpre Platonov,
a potom
Aristotelov
učenik,
naslednik
Aristotelove
peripatetičke
škole

Glava sa Delosa, I vek, bronza, original

Aleksandrija

Grad je osnovao Aleksandar Veliki nakon što mu se u snu ukazao čudan starac i naredio mu da na naznačenom mestu sagradi grad

Bila je prestonica dinastije Ptolomeja (Lagida), građena po Hipodamusovom planu, sa mnoštvom dvorova, hramova, trgova i vrtova i sa lukom pred kojom je na ostrvu Farosu bio svetionik koji je smatran jednim od sedam svetskih čuda

To je bio ogroman i vrlo naseljen grad bez tradicija, u osnovi bogato trgovačko središte kosmopolitskog duha u kome su živeli Grci, Egipćani, Makedonci i Jevreji

Bio je središte kulture, u njemu se nalazio "Muzeon", centar tadašnje nauke u kojem je bila i slavna Aleksandrijska biblioteka sa 500.000 rukopisnih svitaka

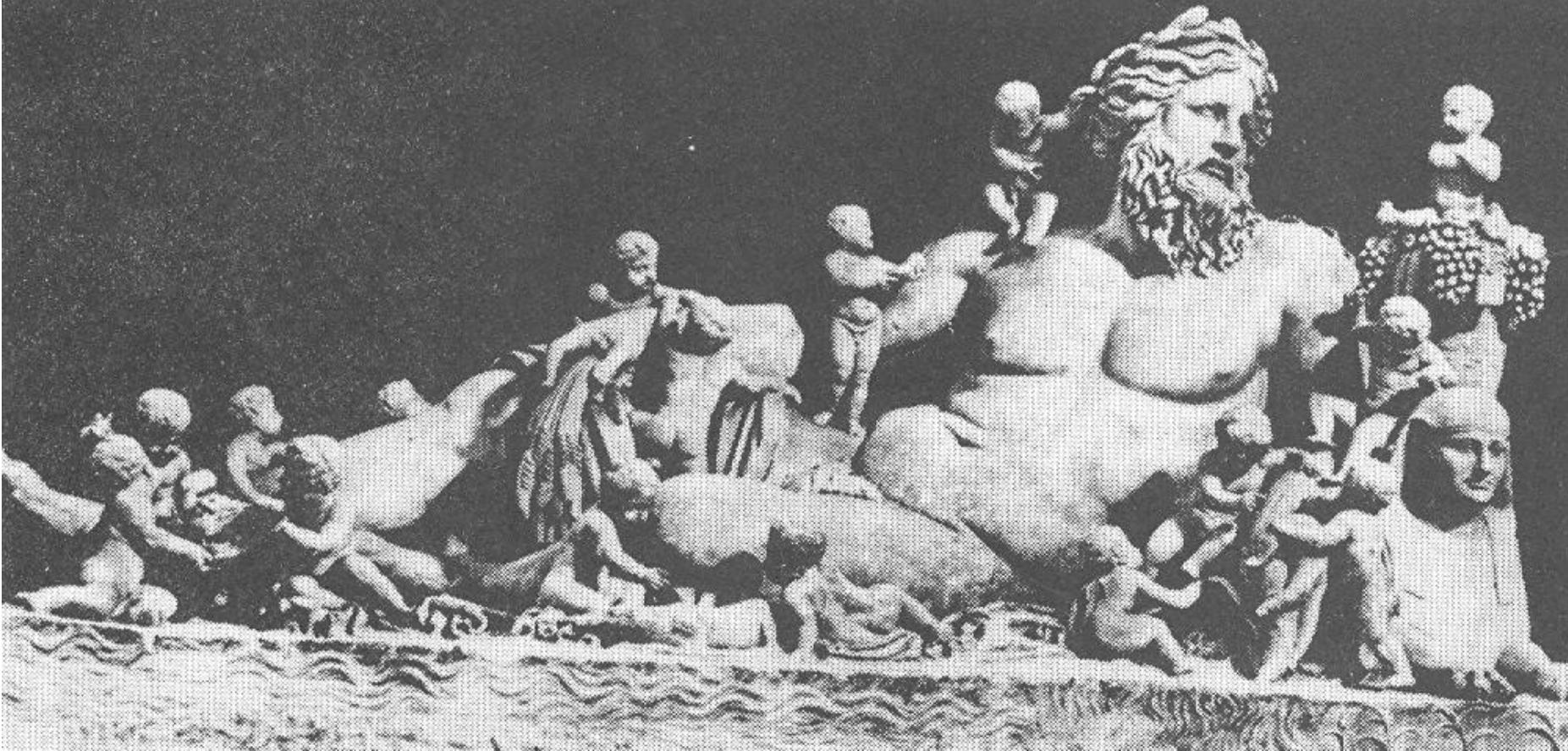
U umetnosti oseća se uticaj Praksitela i tradicija Atine IV veka u stilskim osobinama, ali su teme aleksandrijske po svom duhu

Na nju je ključno uticala gradska sredina u kojoj su živeli bogati skorojevići, pa su, sudeći po pisanim izvorima, umetnici najčešće radili reljefne slike i panele koji su krasili privatne kuće pejzažima i idiličnim scenama iz života pastira, pesnika i mitoloških ličnosti

Aleksandrijskom umetnošću dominiraju eklekticizam i grčko-egipatski sinkretizam i stilске osobine zasnovane na atinskom vajarstvu IV veka, osobito Praksitela

Plan Aleksandrije u I veku p. n. e.
Hipodamusov plan sa mrežom ulica (Hipodamus iz Mileta, V vek)
(kasnije u Rimu cardo sever-jug i decumanus istok-zapad)

Nil sa decom, kopija
(Nil ima venac od lotosa i ševara i nosi rog izobilja,
oslanja se na sfingu, leži na vodi reke,
okružuje ga 16 dečaka, dole je borba Pigmeja i ždralova)

Nil sa decom,
kopija

(Nil ima venac od
lotosa i ševara i
nosi rog izobilja,
oslanja se na
sfingu, leži na
vodi reke,
okružuje ga 16
dečaka, dole je
borba Pigmeja i
ždralova)

Nil sa decom, kopija
(Nil ima venac od lotosa i ševara i nosi rog izobilja,
oslanja se na sfingu, leži na vodi reke,
okružuje ga 16 dečaka, dole je borba Pigmeja i ždralova)

Figurine

Rađene su većinom od terakote, ređe od bronze ili mermera
To su dela malih dimenzija za privatne svrhe

Izbor teme je mnogo širi, pored mitoloških sreće se čitav svet svakodnevnih tema, a time se javljaju i sloboda uobrazilje, groteska, šala i slikovitost

Ponekad su rađene kao kopije znamenitih skulptura, a neke su proizvedene u velikom broju u odlivima- mulažima

Imale su raznovrsnu namenu, stavljane su u grobove kao prilozi, poklanjane svetilištima kao zavetni darovi, bile ukrasni predmeti u kućama, a poneke su služile kao dečje igračke

Među terakotama izdvajaju se dva tipa, Tanagra (Beotija) i Mirina (Mala Azija)

Izbor motiva je veoma širok, a najčešće teme jesu:
devojke
starice
igračice pod velom

Poverljive prijateljice, Mirina, II vek

Arijadna, oko 240, rimska kopija

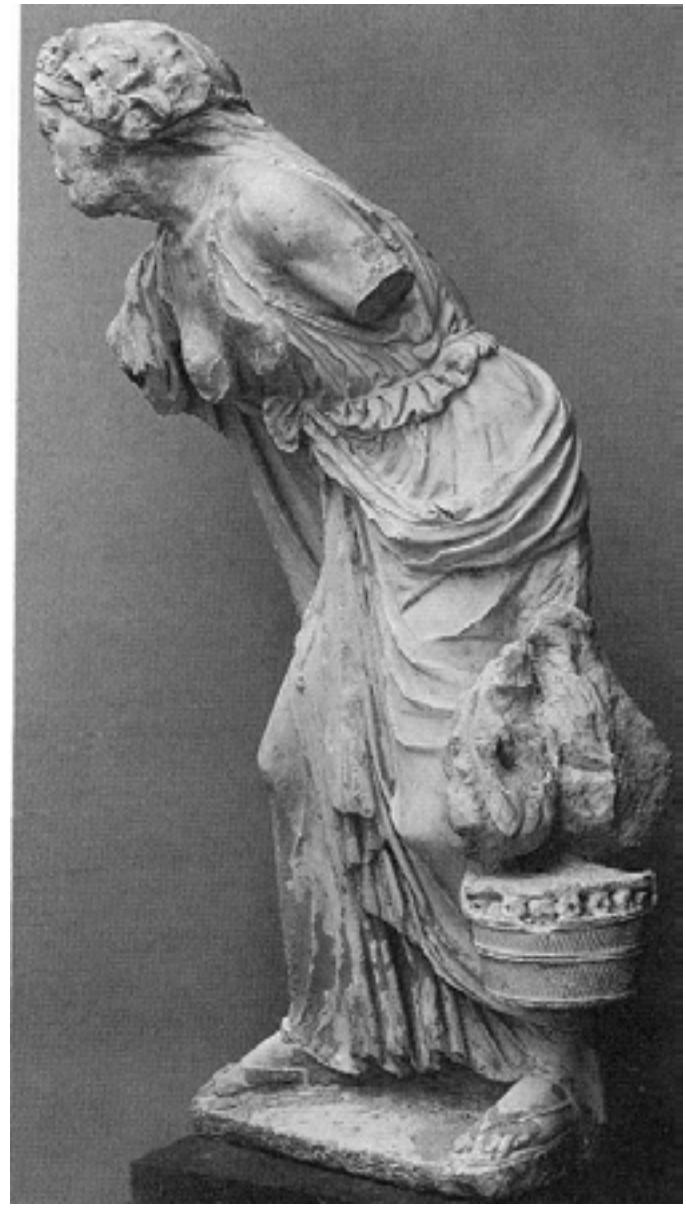
Figurine žena, Tanagra, oko 300.

Žena sa
šeširom,
Tanagra,
oko 300.

Figurina žene
pronađena u Peli,
III vek,
bojena terakota

Stara seljanka, oko 200, mermerna kopija

Pijana starica,
III vek,
kopija

Igračica pod velom,
bronza,
oko 200.

Kopije III veka (po kojima su nastale kasnije kopije):
Dečak sa guskom (Boetos, Lisipov učenik)
Spinario (Likios, Mironov sin)

Slikarstvo

Originali nisu očuvani, dela su poznata ili na osnovu pisanih izvora ili zahvaljujući rimskim kopijama

Glavni centri slikarstva bili su Sikion i Atina

- Sikion- Apeles sa Kosa, dvorski slikar Filipa i Aleksandra, radio u tehnici tempere i enkaustike

Dela poznata iz pisanih izvora ili rimskih kopija:

Filip i Aleksandar, Aldobrandinska svadba, Autoportret, Afrodita Anadiomene

- Atina- Filoksen iz Eritrije, voleo da slika teme iz života Aleksandra Velikog

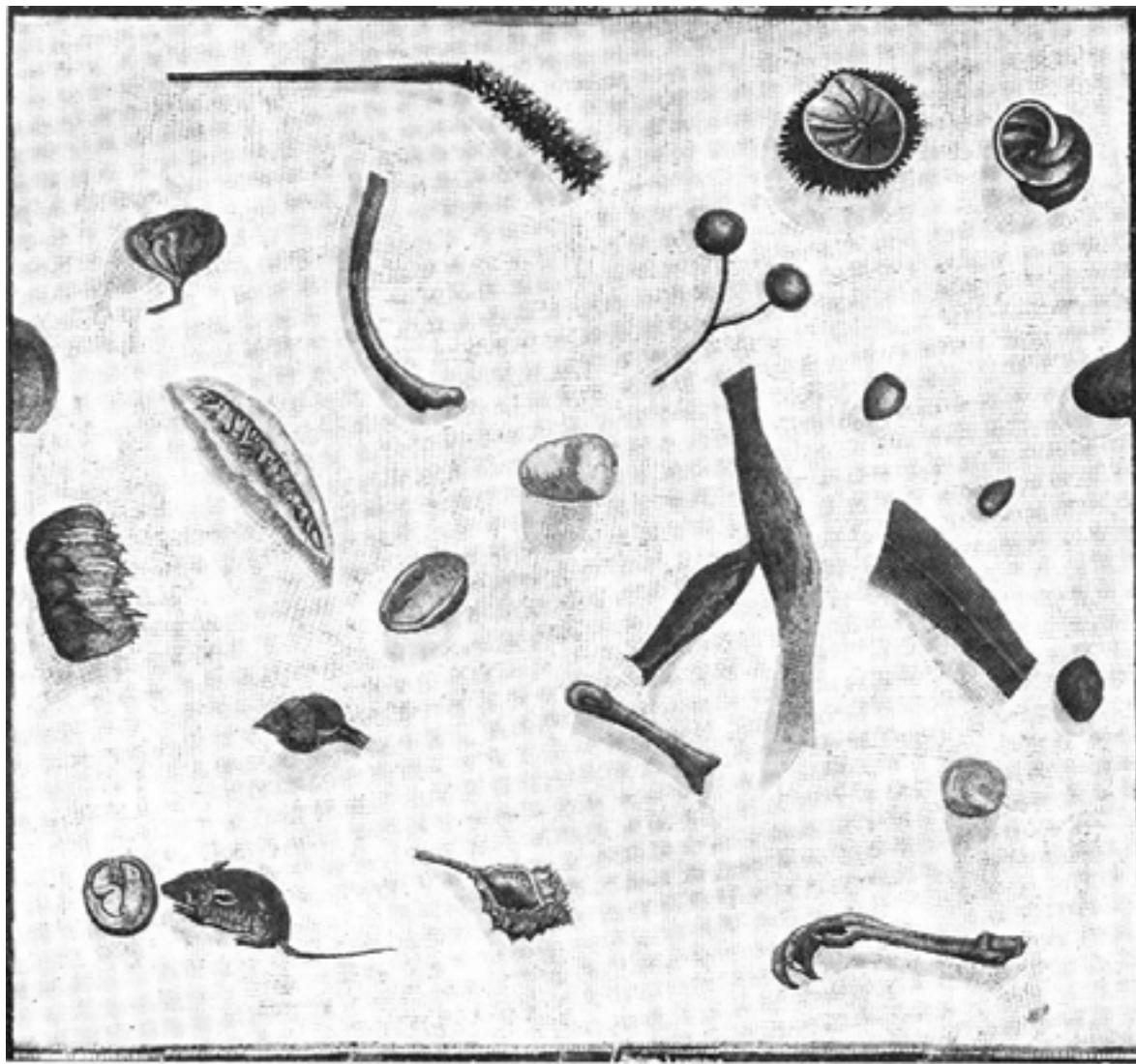
Delo poznato prema rimskoj kopiji:

Bitka kod Isa

Sosos iz Pergama (II vek) bio je poznat po mozaicima “ropografijama” sa prikazom neočišćenog poda

Filoksen iz Atine, Bitka kod Isa,
mozaička rimska kopija iz Pompeje

Sosos iz Pergama, mozaik, ropografija,
“Asaroton oikos” (“Neočišćena kuća”), rimska kopija

Mozaik, ropografija,
“Asaroton oikos” (“Neočišćena kuća”), rimska kopija

Od vremena Aleksandra Velikog na novcu se javljaju portreti vladara predstavljeni u profilu

Primeri helenističkog novca:

Dimitrije Poliorket (306-283)

Persej Makedonski (179-168)

U pojedinim serijama novca pojavljuju se tradicionalne predstave bogova

Primer novca Antigona (229-221)

Posejdon

Apolon na ratnom brodu